

DE NIEUWE MANDOLINE-SCHOOL

door

JOH. B. KOK

VOLLEDIGE, MODERNE METHODE

bevattende o.m.

**236 melodische- en technische oefeningen.
voordrachtstukken en duetten**

MUZIEKUITGEVERIJ IXJUZET-AMSTERDAM

DE NIEUWE MANDOLINE-SCHOOL

door

JOH. B. KOK

VOLLEDIGE, MODERNE METHODE

bevattende o.m.

**236 melodische- en technische oefeningen.
voordrachtstukken en duetten**

ZELFSTUDIE

Deze methode is samengesteld ten dienste van het onderwijs en tevens bestemd voor zelfstudie.

Het behoeft geen betoog, dat studie onder leiding van een ervaren leeraar voorkeur verdient boven zelfstudie, op voorwaarde evenwel, dat de leeraar mandoline-specialist is en dus volkomen bekend met de eigenaardigheden van de bespeling.

Ten gebruike bij zelfstudie bevat deze methode alle noodzakelijke aanwijzingen. Op grond van ruim dertigjarige ervaring kan ik hun, die deze methode bij zelfstudie gebruiken een bevredigend resultaat garandeeren, op voorwaarde, dat zij de volgende punten nauwkeurig in acht nemen:

1. **Lees en bestudeer alle aanwijzingen en afbeeldingen nauwkeurig.**

Velen nemen te weinig notitie van den tekst en de afbeeldingen, doch storten zich direct op de practische oefeningen, zonder voldoende te letten op de juiste houding en zonder rekening te houden met vooraf gegeven aanwijzingen. Men moet bedenken, dat een bepaalde aanwijzing slechts één maal wordt gegeven, terwijl bij het persoonlijk onderwijs de leeraar tot in den treure moet herhalen: denk aan de houding, denk aan dit, denk aan dat. Bij zelfstudie mist men deze — tot in het oneindige herhaalde — aanwijzingen en moet er zelf dus voortdurend op letten. Men wordt als het ware zijn eigen leeraar en moet zijn leerling — die in den beginne o, zoo licht iets vergeet en dikwijls geneigd is een verkeerde houding aan te nemen — doorlopend alle aanwijzingen in herinnering brengen.

2. **Onderschat de moeilijkheden van het mandolinespel niet!**

In vergelijking tot de bespeling van haar voornamere zuster, de viool, is die van de mandoline veel minder moeilijk, zoodat ook de studietijd aanmerkelijk korter kan zijn. Wie echter meent in enkele weken zonder ernstige studie iets te kunnen bereiken, zal stellig bedrogen uitkomen. Velen, die de mandolinestudie aanvangen, stellen geen hooge eischen en stellen zich slechts ten doel, eenvoudige wijsjes te leeren spelen. Inderdaad vereischt dit geen langdurige studie en om dit doel te bereiken behoeft men deze methode niet geheel door te werken; men kan volstaan met het eerste gedeelte te bestudeeren, maar dat moet dan toch ook grondig geschieden; daar men stellig meer heeft bereikt na een gedeelte grondig te hebben doorgewerkt, dan na oppervlakkige bestudeering van de geheele methode.

3. **Let voortdurend op de juiste speelhouding.**

Door afbeeldingen en beschrijvingen zijn de juiste houdingen van vingers, handen, armen, enz. nauwkeurig aangegeven. In het begin moet er steeds op gelet worden. Er dient voor gezorgd te worden dat men deze houdingen aanneemt en onder het spelen ook handhaaft, want anders is een goede bespeling op den duur onmogelijk! Juist in het begin wil het den leek dikwijls voorkomen, dat de juiste houding (bijvoorbeeld van de linkerhand) moeilijker of onhandiger schijnt, dan een verkeerde. Ook bij het hanteren van het plectum is zulks het geval. Men bedenke echter, dat alleen in de aangegeven houdingen een goede, vlotte bespeling op den duur mogelijk is. Meen vooral niet, dat ge zelf een handiger, of gemakkelijker houding hebt „uitgevonden” want dan zal later blijken, dat ge U hebt vergist. Ook al schijnt een aangegeven houding niet handig, neemt haar toch in acht en blijft er voortdurend op letten; na enkele weken is de moeilijkheid in den regel overwonnen.

4. **Grondige muziekkennis is noodzakelijk!**

Het notenstelsel bevat zoo vele teekens, dat de leek, die deze allen tegelijk onder de oogen krijgt, zich zelf wellicht afvraagt: „hoe wordt ik daarooit uit wijs? Inderdaad, het is niet eenvoudig en het zou veel tijd en studie kosten al deze teekens grondig te leeren kennen, voordat men met de practische mandolinestudie begint. Maar dat is ook niet noodig.

Wellicht herinnert ge U nog uit uw jeugd, hoe de kennis van slechts enkele letters van het alphabet ons in staat stelde reeds een aantal woorden te kunnen lezen en schrijven. En zoo is ook de kennis van slechts enkele notenteekens voldoende om de eerste oefeningen te spelen. In volgende oefeningen komen geleidelijk meerdere teekens voor, zoodat men spelenderwijs met het geheelen notenstelsel vertrouwd zal geraken. Behalve technische aanwijzingen, welke betrekking hebben op de wijze, waarop de oefeningen moeten worden bestudeerd, zullen alle nieuwe muziekteekens ter plaatse worden verklaard.

Met het volgende hoofdstuk: „Het Notenstelsel” wordt bedoeld een oppervlakkig beeld te geven van het notenschrift. Het is echter niet noodig, dat dit alles grondig wordt geleerd. Voldoende is: aandachtig doorlezen en er zoo veel mogelijk van in zich opnemen.

HET NOTENSTELSEL

Noten. Zooals de letters van het alphabet worden gebruikt om het gesproken woord op schrift te stellen, zoo bedient men zich van speciale teekens— noten genaamd — om de tonen der muziek zichtbaar voor te stellen. Daar een melodie bestaat uit een reeks tonen van verschillende toonhoogte en verschillende toonlengte, moet met de noten zowel deze hoogte als ook de lengte (tijdsduur) kunnen worden aangegeven. Deze laatste — de toonlengte — wordt aangeduid door den vorm der noten. Er zijn verschillende vormen van noten — notenwaarden genoemd — waarvan de voornaamste zijn:

de heele noot		(open noot)
de halve noot		(open noot met stok)
de kwart noot		(dichte noot met stok).

Wanneer de duur van een bepaalde toon wordt aangegeven met een kwartnoot, dan zal een toon, welke twee maal zoo lang moet klinken, worden aangeduid door een halve noot en een, welke wederom twee maal zoo lang moet worden aangehouden, met een heele noot. Nemen we aan, dat een kwart noot 1 tel duurt, dan zal een halve twee- en een heele noot 4 tellen duren.

De toonhoogte wordt bepaald door hoogere of lagere ligging der noten op een notenbalk.

Een notenbalk is een stel van 5 evenwijdige horizontale lijnen, waar op- en tusschen de noten worden geplaatst. Wanneer een toon van bepaalde hoogte wordt weergegeven door een noot op de eerste lijn van de notenbalk (de eerste is de onderste, de vijfde de bovenste) dan zal de toon welke een „trap” hooger klinkt ook een trap hooger op de notenbalk worden genoteerd, dus tusschen de eerste en tweede lijn; een toon welke weer een „trap” hooger klinkt, op de volgende trap van de notenbalk, dus op de tweede lijn enz. Op- en tusschen de lijnen kunnen aldus negen verschillende noten worden geplaatst (cijfer 1 van onderstaand voorbeeld). De volgende hoogere noot kan direct boven- en de volgende lagere noot direct onder den balk genoteerd worden (cijfer 2). Voor nog hoogere- en nog lagere noten worden hulplijntjes gebruikt (cijfer 3). Er worden nog meer hulplijnen gebruikt, dan in onderstaand voorbeeld, maar voor de mandoline-musiek hebben we voorloopig niet meer noodig, daar de noot onder de tweede hulplijn de laagste is, die op een mandoline kan worden gespeeld en de noot op de tweede hulplijn boven den balk de hoogste welke voorloopig gebruikt zal worden. Bij cijfer 4 zijn alle noten, welke bij het mandolinespel voorloopig gebruikt worden in trapsgewijze opvolging geplaatst en tevens voorzien van hun namen. Het teeken zal men bij mandolinemusiek steeds voor aan elke notenbalk aantreffen; het is de viool- of G-sleutel en duidt aan, dat op de lijn waar de krul eindigt (op de tweede dus) de noot G staat. Daar deze sleutel ook bij het vioolspel wordt gebruikt, noemt men hem ook wel vioolsleutel. Er bestaan nog andere sleutels (F- en C-sleutel), maar daar die bij het mandolinespel niet gebruikt worden, kunnen deze buiten beschouwing blijven.

De namen der noten zijn: a, b, c, d, e, f, g. Er zijn zeven verschillende namen, die zich 8 trappen hooger in dezelfde volgorde herhalen.

Bovenstaand voorbeeld begint niet met a, doch met g, omdat dit de laagste noot is, die bij het mandolinespel gebruikt kan worden; op de achtste trap vanaf deze g komt weer g voor; uitgaande van a staat op de achtste trap ook een a, enz. De afstand van 8 trappen noemt men een octaaf. Zoo zegt men: de eerste g (van bovenstaand voorbeeld) ligt een octaaf lager dan de tweede (op de 2e lijn) en twee octaven lager dan de derde (boven den balk). Er zijn dus verschillende noten, die denzelfden naam hebben.

Nu zou men zeggen, het alphabet heeft toch letters genoeg, waarom krijgt dan niet elke noot een anderen naam? Omdat de gelijknamige noten (welke een octaaf van elkaar liggen) wel is waar verschillende noten zijn, maar hun toon zoo'n groote mate van overeenstemming vertoont, dat men bijna zou kunnen spreken van dezelfde toon. Wanneer bijvoorbeeld een melodie wordt gezongen door een mannenstem en daarna door een vrouwenstem, dan krijgt men den indruk twee maal volkomen dezelfde melodie te hebben gehoord, terwijl de vrouwenstem toch een octaaf hooger klinkt, zoodat men dezelfde melodie de tweede maal een octaaf hooger hoorde. Zingen beide stemmen gelijk, dan krijgt men absoluut niet den indruk van tweestemmigheid doch hoort de melodie zuiver eenstemmig; de vrouwenstem klinkt alleen lichter.

Maten. Elk muziekstuk is verdeeld in kleine, aan elkaar gelijkwaardige tijdruimten, die men maten noemt. In het notenschrift zijn deze maten van elkaar gescheiden door strepen, loodrecht door den balk getrokken (maatstrepen); een dubbele maatstreep geeft aan, dat het muziekstuk, of een gedeelte ten einde is.

Voor verschillende soorten muziek (marschen en walsen, om slechts enkele te noemen) zijn ook verschillende maatsoorten. Bij een marsch telt men regelmatig 1-2, 1-2 en bij een wals: 1-2-3, 1-2-3, terwijl men bij het marcheeren ook regelmatig zou kunnen tellen: 1-2-3-4, 1-2-3-4.

In het eerste geval, (dus bij marschen, waarbij men telt: 1-2, 1-2), bevat elke maat twee tellen; bij walsen drie en bij marschen, waarbij men om bepaalde redenen (die hier onbesproken kunnen blijven) 1-2-3-4 telt, vier tellen.

Voor aan elk muziekstuk staat daarom een cijfer (2, 3 of 4) waarmede aangegeven wordt, hoeveel tellen elke maat in dat muziekstuk moet bevatten. En wanneer men aan een kwartnoot de waarde van 1 tel toekent, dan wordt dit aangegeven door $\frac{2}{4}$, $\frac{3}{4}$ of $\frac{4}{4}$, waarmede dus wordt bedoeld, dat elke maat resp. 2, 3 of 4 tellen bevat, dus dat men bij dat muziekstuk regelmatig tot 2, 3 of 4 moet tellen, en dat elke kwartnoot 1 tel moet duren. Dat in deze gevallen een halve noot, twee- en een heele vier tellen moet klinken is duidelijk.

In onderstaande voorbeelden zien we, dat, terwijl de $\frac{2}{4}$ - en $\frac{3}{4}$ -maten met breukgetallen worden aangegeven, voor de $\frac{4}{4}$ maat het teeken **C** kan worden gebruikt, hetgeen in den regel ook geschiedt.

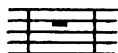
Een stip achter een noot beteekent, dat de waarde van die noot met de helft wordt vermeerderd; een halve (2 kwarten) met stip is dus gelijk aan drie kwarten en moet dus 3 tellen klinken.

Niet alle tonen van een muziekstuk volgen elkaar onmiddellijk op; het komt wel voor, dat tusschen sommige tonen even (een- of meer tellen) gerust moet worden, hetgeen wordt aangegeven door rustteekens.

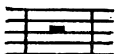
Rustteekens zijn er van dezelfde waarde als van de noten; de voornaamste zijn:

een heele rust

(een blokje onder tegen de vierde lijn)

een halve rust

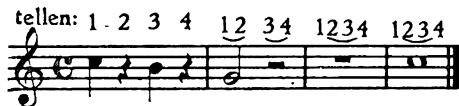

(een blokje op de derde lijn)

een kwart rust

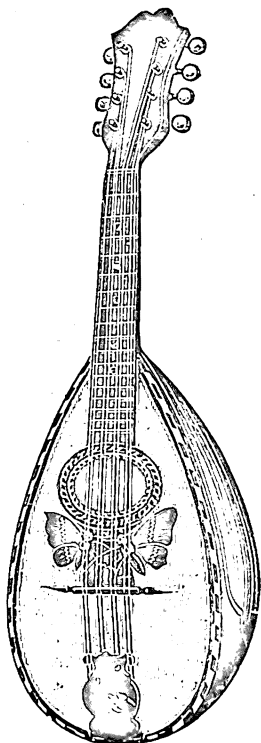
Een stip achter een rust vermeerderd (evenals bij de noten) de waarde met de helft. Verder zij vermeld, dat een heele rust beteekent: een heele maat rust. In een $\frac{4}{4}$ maat heeft een heele rust dus de waarde van 4 tellen, in de $\frac{3}{4}$ maat van 3 tellen en in de $\frac{2}{4}$ maat 2 tellen.

DEEL I

DE MANDOLINE

Mandolines zijn er in vele soorten en zeer verschillende modellen. De oorspronkelijke, klassieke vorm is die van de Napolitaansche mandoline, waarvan hieronder een afbeelding is gegeven. Men treft ook modellen aan, die geringe- tot zeer belangrijke afwijkingen van den oorspronkelijken vorm vertoonen. Vele mandolines hebben een zgn. Romeinsche kop. De Napolitaansche kop is dicht; de mechanieken zijn aan de onderzijde aangebracht, de stiften, waaromheen de snaren zijn gewikkeld steken naar boven uit en de knopjes, waarmede de snaren worden gespannen en gestemd, steken zijdelings uit. De Romeinkop is open; er zijn twee gleuven; en de mechanieken zijn aan den zijkant bevestigd, de knoppen steken naar onder uit en de metalen stiften, waar de snaren om zijn gewikkeld bevinden zich in de gleuven. Verder zijn er platte mandolines, waarbij de bol is vervangen door een platte klankkast. Onder de platte mandolines onderscheidt men ook weer vele verschillende modellen. Bij sommige is de bodem van de klankkast geheel plat, bij andere is deze eenigszins gebold; bij sommige heeft het klankblad denzelfden ovalen amandelvorm van de Napolitaansche mandoline, bij andere is deze meer peervormig, enz. enz.

De hoofdonderdeelen van de mandoline zijn: kop, hals en romp.

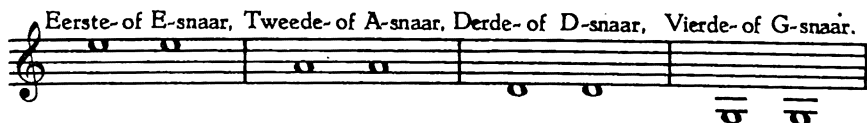
Aan den kop zijn de mechanieken aangebracht, waaraan de snaren zijn bevestigd en door middel waarvan deze gespannen en gestemd kunnen worden.

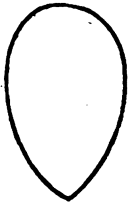
De hals is het gedeelte tusschen kop en romp. Op den hals ligt de toets, welke is voorzien van een aantal (17 of 18) metalen staafjes, dwars op den toets aangebracht, waardoor deze worden verdeeld in afdeelingen of vakjes. Het eerste staafje vanaf den kop (dat in den regel van been of hard hout is) heet de brug; deze bevat 8 inkepingen waarin de snaren rusten. De toets strekt zich uit over den hals en verder over het klankblad tot aan het klankgat. In verschillende vakjes zijn merktekens aangebracht (meestal ronde stukjes paarlemoer) welke dienen om bepaalde vakjes gemakkelijk te herkennen (3e, 5e, 7e, 10e, 12e vakje).

De romp bestaat uit den bol (samengesteld uit een aantal kleine duigen) en — aan de bovenzijde — het klankblad (bij platte mandolines spreekt men van onderblad of klankbodem). In het klankblad bevindt zich een klankgat en er op de kam, waarin — evenals in de brug — 8 insnijdingen, waar de snaren in rusten. Tusschen den kam en het klankgat is op het klankblad een soort schild, rozet, of speelplaats aangebracht (dikwijls in den vorm van een vlinder of ander ornament). Deze is vervaardigd van hard materiaal en dient om de beschadiging van 't klankblad door krassen van het plectrum te voorkomen. Aan het einde van het klankblad, tegen den bol is de snaarhouder bevestigd; deze bevat 4 of 8 metalen knopjes of haakjes, waaraan de snaren worden bevestigd. Daar zich aan de snaren bij het einde (bij de lusjes) somtijds scherpe uitsteeksels vertoonen, die tot beschadiging van den rechter-onderarm of mouw zouden kunnen leiden, is daar een mouwbeschermmer aangebracht (in den regel harpvormig en vervaardigd van metaal, celluloid of leder). Bij sommige mandolines zijn de metalen mouwbeschermers aan de snaarhouders bevestigd en vormen daarmede dan een geheel.

De snaren De mandoline is bespannen met 8 metalen snaren, welke twee aan twee gelijk gestemd zijn. Zij worden genoemd naar de toon, waarnaar ze zijn gestemd (E-A-D-G) of — te beginnen bij de dunste — eerste, tweede, derde en vierde snaar. Opgemerkt zij, dat men in den regel spreekt (in het enkelvoud) van eerste- of E-snaar, tweede- of A-snaar enz., terwijl bedoeld worden beide E- of beide A-snaren.

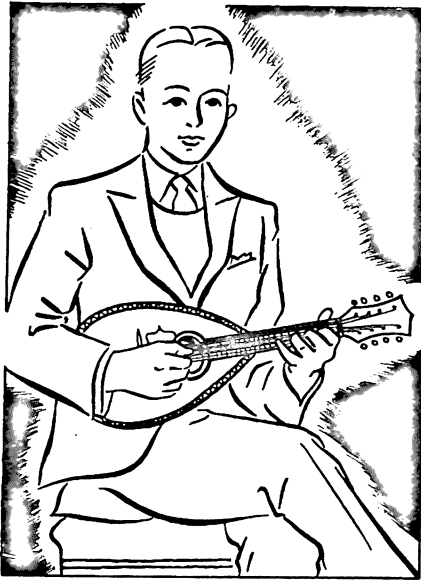
De E- of A-snaren zijn vervaardigd van metaaldraad (de A iets dikker dan de E), de D en G eveneens, doch deze laatsten zijn omwoeld met zeer fijn metaaldraad (de G iets dikker dan de D)

Het plectrum wordt gebruikt om de snaren aan te slaan, dus om toon voort te brengen; het is vervaardigd van schildpad, celluloid of been en is verkrijgbaar in vele verschillende vormen en soorten. De meest gebruikelijke — en ook meest aan te bevelen vorm is die, welke hiernaast is afgebeeld. Men kiese bij voorkeur een schildpadden plectrum, dat niet te hard, maar vooral niet te slap mag zijn en dat geheel gepolijst is, zoodat de randen niet scherp of ruw zijn. Een goed plectrum is voor muzikale bespeling en voornamelijk voor het verkrijgen van een mooien toon van het grootste belang.

DE HOUDING

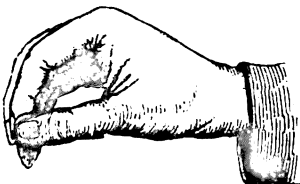
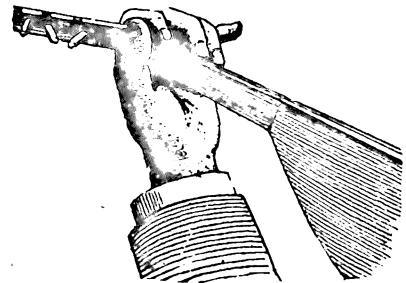
De mandoline wordt bij voorkeur zittende bespeeld en wel in de houding, zooals deze op nevenstaande afbeelding is weergegeven.

Het rechterbeen wordt over 't linker gelegd, of de rechter voet op een voetenbankje geplaatst, waardoor het rechter dijbeen iets hooger komt, zulks om te voorkomen, dat de mandoline wegglijdt.

De onderkant van de bol of — bij platte instrumenten — de klankbodem komt tegen het lichaam, ongeveer bij de maagstreek, en de zijkant rust op het rechter dijbeen, zoodat het klankblad naar voren is gekeerd (van den speler af).

De rechter onderarm wordt op de snaren gelegd (tussen den kam en den snaarhouder) en de mandoline stevig tegen het lichaam gedrukt, waardoor het instrument de voor de bespeling vereischte vaste ligging verkrijgt. Dit is van groot belang, omdat de hals van de mandoline niet met het volle gewicht in de linkerhand mag rusten, daar deze hand in hoofdzaak gebruikt moet worden voor de bespeling (neerzetten van de vingers op de snaren).

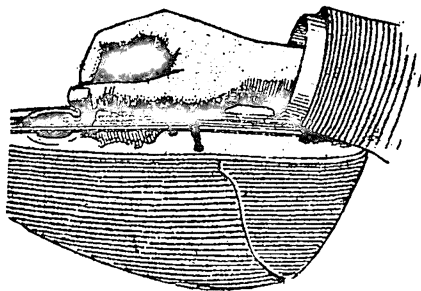
De linkerhand. De hals van de mandoline wordt — ongeveer ter hoogte van het eerste vakje (vanaf de brug) luchtig tusschen duim en wijsvinger vastgehouden. Alleen de duim (tusschen het eerste en tweede lid) en de wijsvinger (bij het handgewricht) mogen den hals raken. De handpalm en ook het binnengedeelte van den hand tusschen duim en wijsvinger moeten dus iets van den hals verwijderd blijven. De rug van de hand en de onderarm moeten een rechte lijn vormen; de bovenarm blijft ontspannen langs het lichaam. De vingers zijn lichtgebogen. (Zie nevenstaande afbeelding).

De rechterhand. Tusschen duim en wijsvinger wordt het plectrum vastgehouden, zooals op de afbeelding hiernaast is aangegeven. Men houdt het plectrum dus niet vast als een potlood (met de binnenzijden der vingertoppen) doch meer tusschen den zijkant van den top van den wijsvinger en den binnenkant van den duim. De vingers zijn licht gebogen en de duim is nagenoeg gestrekt. Desgewenscht mag de pink op het klankblad rusten, doch moet dan bij het heen en weer bewegen van het plectrum over de snaren, de bewegingen van de hand meemaken. Wanneer dus de hand heen en weer beweegt, moet de top van den pink op het klankblad (op de speelplaat) heen en weer glijden.

De onderarm wordt plat op de snaren gelegd tusschen den kam en den snaarhouder en wel geheel in de richting der snaren, zoodat de onderarm, de snaren en de toets een rechte lijn vormen.

De rechterhand met het plectrum moet zoover over den kam reiken, dat men de snaren kan aanslaan boven de speelplaat, dicht bij het klankgat. Er dient op gelet te worden dat de onderarm stevig op de mandoline rust (om deze in de gewenschte houding te doen blijven) maar dat de hand de snaren voorbij den kam niet mag aanraken, want dan zou daardoor het geluid gedempt worden. Ook is het van groot belang, dat de pols plat op de snaren ligt en niet zoo, dat deze bij den duim verder van de snaren is, dan bij den pink. (Zie afbeelding).

HET STEMMEN

Het stemmen der snaren van de mandoline kan op verschillende wijzen geschieden. De beste manier, dat is die, welke de grootst mogelijke zuiverheid waarborgt, is ook voor den beginner de moeilijkste en zal eerst later worden verklaard.

Voor hen die met de bespeling van de mandoline geheel onbekend zijn is het gebruik van een vierstemmig stemfluitje voor mandoline het eenvoudigst. Deze fluitjes geven resp. de tonen E, A, D en G aan, de tonen dus, waarnaar de snaren moeten worden gestemd. Men kan zoo'n fluitje in den mond houden en aanblazen en heeft dan beide handen vrij, met een waarvan men de betreffende snaar kan aanslaan en een waarmee men het knopje van het betreffende mechaniek kan draaien.

Wie een piano (of orgel) tot zijn beschikking heeft, kan de snaren stemmen naar de overeenkomende tonen van dat instrument.

Ten slotte kan men volstaan met een stemvork of enkelvoudig stemfluitje; beiden geven den toon A aan, waarnaar de A-snaar kan worden gestemd.

Men stemt eerst één A-snaar in overeenstemming met de A van een stemvork, stemfluit of ander instrument en vervolgens de andere, zoodat beide A-snaren volkomen dezelfde toonhoogte hebben en dus volkomen gelijk klinken.

	4e	3e	2e	1e	snaar
	G	D	A	E	
Brug					
Afd. 1					
" 2					
" 3					
" 4					
" 5					
" 6					
" 7	D	A	E		

Hierna zet men een vinger in het 7e vakje op de A-snaar (A-snaren) en verkrijgt bij aanslag van deze snaren den toon E, dat is dus den toon, waarnaar de eerste- of E-snaar moet worden gestemd. Is de E-snaar (men stemt het beste alweer snaar voor snaar) hooger of lager dan de E in het 7e vakje op de A-snaar, dan moet deze (de E-snaar) zooveel lager of hooger gestemd worden, tot dat er weer volkomen overeenstemming is bereikt. Bij neerdrukken van de D-snaar in het 7e vakje verkrijgt men den toon A; is deze hooger of lager dan de losse A-snaar, dan moet de D-snaar overeenkomstig lager of hooger gestemd worden. Op gelijke wijze kan de G-snaar worden gestemd, daar deze — neergedrukt in het 7e vakje — den toon D laat hooren, die gelijk moet klinken met de losse D-snaar.

HET TREMOLO

Bij het mandolinespel onderscheidt men twee speelwijzen, namelijk: staccato en tremolo.

Tonen, die kort moeten klinken, worden met een enkelen aanslag van het plectrum gespeeld; men noemt dit staccato.

Tonen van langeren duur — tonen dus, die moeten blijven doorklinken — worden getremoleerd. Het tremolo wordt verkregen door het plectrum zoo snel over de snaren heen en weer te strijken, dat de tonen, door elken aanslag voortgebracht in elkaar vloeien en de indruk wordt verkregen, dat men één gerekten toon hoort. Deze speelwijze — het tremolo — brengt den typischen toon voort, die in hoofdzaak het karakteristieke van het mandolinespel vormt. Goed tremoleeren is echter niet gemakkelijk en vereischt geruimen tijd van studie.

VOOR-OEFENING

Het is raadzaam, alvorens tot de eigenlijke speeloefeningen over te gaan, eerst te trachten althans eenige vaardigheid in het tremoleeren te verkrijgen.

Men neemt het instrument in de aangegeven houding en vergelijkt die met de afbeeldingen op bladzijde 7 en 8. Let vooral op de houding van de rechter-onderarm en hand, waarmede het plectrum op de aangegeven wijze wordt vastgehouden. De onderarm ligt plat op de mandoline, de hand bevindt zich boven de snaren, zoodat het plectrum de snaren kan raken dicht bij het klankgat. Het plectrum wordt zeer luchtig vastgehouden en wijst vanaf den vinger en duim, waartusschen het wordt gehouden, loodrecht naar de snaren, die met de platte zijde van het plectrum moeten worden aangeslagen.

Eerst probeert men het tremoleeren op de A-snaar. Het plectrum bevindt zich dan tusschen de D- en A-snaar. Beweegt men de hand nu neerwaarts (dat is van de D-snaar naar de E-snaar) dan strijkt het plectrum vanzelf over de beide A-snaren. Men lette goed op, dat alleen de hand deze beweging maakt en dat de rechter onderarm onbewegelijk blijft liggen. Vervolgens beweegt men de hand in tegenovergestelde richting (opslag) waarbij het plectrum wederom over de beide A-snaren strijkt. Deze beweging herhaalt men steeds sneller (neer-op, neer-op). Wanneer het plectrum niet te stijf wordt vastgehouden, zal het — ook omdat het eenigszins buigzaam is — bij elken aanslag (neer en op) een weinig meebuigen en gemakkelijk over de snaren glijden. Men lette echter goed op, dat de hand geen enkele andere beweging maakt dan neer en op. (Men is geneigd te zeggen heen en weer, hetgeen ten opzichte van den onderarm ook wel het geval is; daar het klankblad van de mandoline bij goede houding echter nagenoeg verticaal is, beweegt de hand zich niet heen en weer, doch op en neer). Het tremolo moet altijd met neerslag beginnen (dus in de richting van de G-snaar naar de E-snaar).

Er moet vooral op gelet worden, dat het tremoleeren regelmatig geschiedt, dat alle aanslagen even sterk klinken en dat het plectrum niet hapert.

Vervolgens oefent men zich in het tremoleeren op andere snaren en tracht dit steeds sneller te doen, totdat de vereischte snelheid is bereikt.

Wat is de vereischte snelheid? Het antwoord zou moeten luiden: wanneer er een mooie gebonden toon ontstaat, waarbij de plectrumslagen niet meer afzonderlijk worden gehoord. Daar een te langzaam tremolo echter bibberig- en een te snel irriterend aandoet, is het gewenscht — vooral voor hen die deze methode bij zelfstudie gebruiken — de snelheid ongeveer aan te geven.

Welnu, in matig tempo, dus wanneer men rustig telt, dan behooren er op elken tel 8 slagen te komen (neer-op, neer-op, neer-op, neer-op) en het is raadzaam, dat men zich daar voorloopig aan houdt. Later zal het tremolo uitvoeriger worden behandeld.

TREMOLO-OEFENINGEN OP LOSSE SNAREN

In deze oefeningen komen de volgende noten en teekens voor, die men eerst goed in het geheugen moet prenten, alvorens tot spelen over te gaan. Ook moet men elke oefening hardop lezen (de noten bij naam noemen) voordat men tot spelen overgaat.

C of 4/4 beteekent, dat elke kwartnoot één tel duurt en dat elke maat 4 tellen verkrijgt; er moet onder het spelen dus regelmatig (en niet te snel) 1-2-3-4 worden geteld.

○ is een heele noot, duurt 4 tellen.

♪ is een halve noot, duurt 2 tellen.

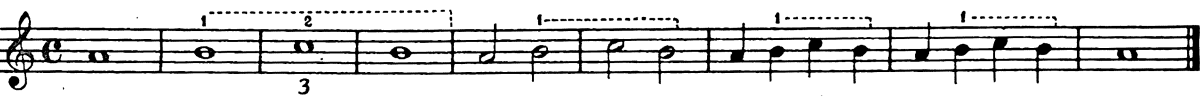

1. tellen: 1 2 3 4 1 2 3 4 enz.

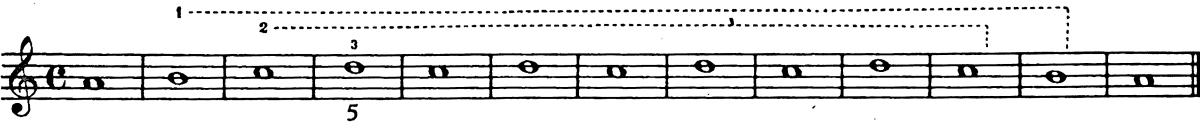
2.

tellen: 1 2 3 4 1 2 3 4 1 2 3 4 1 2 3 4 1 2 3 4 1 2 3 4 1 2 3 4 1 2 3 4

5.

6.

7.

8.

9.

10.

11.

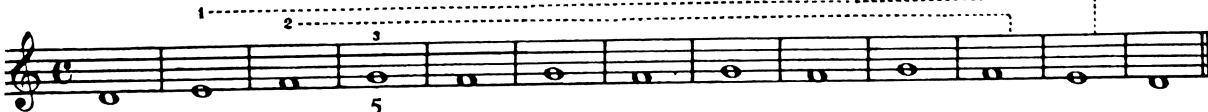
OEFENINGEN OP DE D-SNAAR

Leer de namen van de volgende noten en hun ligging op den notenbalk van buiten:

$\frac{3}{4}$ maat: elke kwartnoot één tel; 3 tellen in elke maat.
 (halve noot met stip) duurt 3 tellen.

12.

13.

14.

15.

16.

OEFENINGEN OP DE D- EN A-SNAAR

17.

18.

19.

DUET

Mand. I
20.

Mand. II *)

*) Door leeraar, of gevorderden leerling te spelen.

OEFENINGEN OP DE G-SNAAR

Leer de namen van de volgende noten en hun ligging onder den notenbalk van buiten.

Wanneer twee gelijke noten door een boog zijn verbonden (oef. 23, 24 en 26) dan mag het tremolo tusschen beide noten niet worden onderbroken, daar deze samen als één noot gelden.

$\frac{2}{4}$ maat: 2 tellen per maat; elke kwartnoot één tel.

♩ beteekent: een kwart (dus één tel) rust.

21.

22.

23.

24.

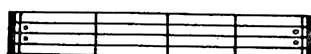
OEFENINGEN OP DE G-, D- EN A-SNAAR

25.

26.

tonen op de D-snaar. In de tweede maat komt weer een A voor, maar nu gevolgd door B. Daar deze B op de A-snaar moet worden gespeeld, is er geen enkel bezwaar tegen, in dit geval de losse A-snaar te gebruiken, daar men toch om de volgende noten te spelen, op de A-snaar moet overgaan.

Daar het gebruik van den pink aanvankelijk wel eenige bezwaren oplevert, maar voor goed mandoline-spel noodzakelijk is, verdient het aanbeveling oefening 31 dagelijks en op elke snaar 10-12 maal te spelen, daarbij er voor zorg dragend, dat de andere vingers op de snaren blijven staan, terwijl de pink wordt neergezet.

 Dit zijn herhalingsteekens; de maten, welke tusschen deze twee teekens staan moeten worden herhaald. Treft men alleen het tweede teeken aan (dubbele maatstreep met stippen er vóór) dan moeten alle voorafgaande maten herhaald worden.

Bij de volgende oefening wordt bedoeld, dat de maten tusschen de herhalingsteekens vele malen worden herhaald.

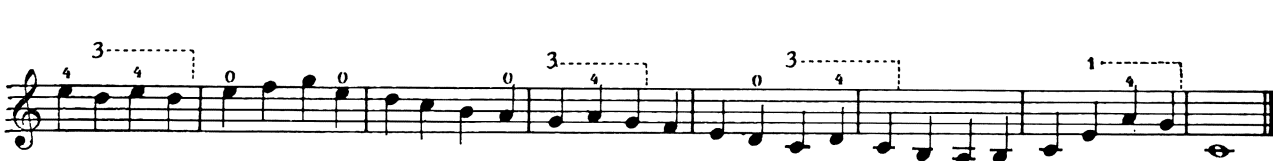
Oefening 31 dient om vaardigheid te verwerven in het gebruik van den 4en vinger; oefening 32 toont het gebruik van den vinger in de praktijk aan.

31.

B.

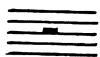
C.

32.

OEFENINGEN OP ALLE SNAREN

Lees elke oefening (van de duetten ook de tweede stem) alvorens tot spelen over te gaan. Gebruik den vierden vinger, waar dit is aangegeven!

is een halve rust; duurt 2 tellen

MELODIE

33.

DUET

Mandoline I

34.

Mandoline II
)

*) Ter afwisseling kan ook de tweede stem door den leerling worden gespeeld.

DUET

Krachtig en vast in de maat spelen

35.

Mandoline I

Mandoline II

THEORIE

Trapsgewijze opvolging van tonen noemt men: **toonladder** of **toonschaal** en de plaatsen, welke de tonen op de toonladder innemen, heeten **toontrappen** (eerste, tweede, derde trap enz. of met van het latijn afgeleide woorden: prime, secunde, terts enz.).

De toonladder, welke den grondslag vormt van alle andere, die later behandeld zullen worden, is de toonladder van C groote terts (afgekort C gr.t.) ook wel C majeur geheeten. De afstanden tusschen de toontrappen onderling zijn niet steeds even groot; sommige bedragen een heelen, anderen een halven toon. Tusschen twee toontrappen, welke een heelen toon van elkaar liggen wordt op de mandoline een vakje overgeslagen (bijv. op de D-snaar tusschen F en G en tusschen G en A) terwijl tusschen die toontrappen welke een halven toon van elkaar liggen, geen vakje wordt overgeslagen. (Bijv. E en F op de D-snaar en B en C op de A-snaar, welke direct naast elkaar liggen)

De afstanden tusschen 3en en 4en, alsmede tusschen 7en en 8en trap bedragen een halven toon; tusschen alle andere toontrappen een heelen toon.

prime	secunde	terts	kwart	kwint	sext	septime	octaaf
of	of	of	of	of	of	of	of
1e -	2e -	3e -	4e -	5e -	6e -	7e -	8e trap

Afstand: heele - heele - halve - heele - heele - heele - halve toon

De afstanden of tusschenruimten tusschen de toontrappen noemt men **intervallen**.
 Van C tot D is een secunde; van D tot E, van E tot F, van F tot G enz. eveneens.
 Van C tot E is een terts, evenals van D tot F, van E tot G, van F tot A enz.
 Van C tot F is een kwart; van D tot G, van E tot A enz. ook.
 Van C tot G, van D tot A, van E tot B, enz. zijn kwinten.
 Van C tot A, van D tot B, van E tot C, enz. heeten sexten.
 Van C tot B, van D tot C, van E tot D, enz. worden septimen genoemd.
 Van C tot C, van D tot D, enz. zijn octaven.

DE TOONLADDER VAN C GR. T.

De eerste trap, of prime wordt de grondtoon genoemd, omdat de toonladder op dien toon gebouwd is. Onthoud, dat de noot op de tweede hulplijn boven den balk C heet en met den vierden vinger in het 8e vakje van de E-snaar wordt gegrepen.

INTERVAL-OEFENINGEN

Eerst lezen (de noten vlot en snel na elkaar noemen) en daarna langzaam, doch vlot, zonder haperen van het tremolo, spelen.

37.

Deze intervallen-oefeningen moeten met de grootste zorg beoefend worden. Het tremolo mag nagenoeg niet onderbroken worden, zelfs niet wanneer er een snaar wordt overgeslagen, zooals bij de septimen en octaven meermalen voorkomt.

Verder zijn deze oefeningen zeer nuttig om het muzikale gehoor te scherpen, hetgeen o.a. ook het stemmen zal vergemakkelijken (vooral octaven en kwinten).

HET STEMMEN

Betere waarborg voor zuiverheid, dan de vroeger aangegeven wijze van stemmen, biedt het stemmen in octaven, waarbij men de losse A-snaar vergelijkt (gelijk aanslaat) met de A op de E-snaar, de losse D met de D op de A-snaar en de losse G met de G op de D-snaar.

Het beste is evenwel het stemmen in kwinten, zooals ook de viool wordt gestemd. De snaren zijn elk een kwint van elkaar (G-D, D-A, A-E). Wanneer men nu twee snaren (bijv. D-A) gelijktijdig aanslaat moet men een reine kwint hooren; is dat niet het geval, dan moet de D-snaar (aangenomen dat de A zuiver is) worden bijgesteld. Deze wijze van stemmen vereischt een zuiver gehoor, zoodat het muzikale gehoor hierbij een voorname factor is. Wanneer men met deze wijze van stemmen nog geen voldoende resultaat bereikt, dan kan men de mandoline voorloopig ook met het stemmen in octaven voldoende zuiver krijgen.

KRUISEN

Een kruis (#) voor een noot geplaatst, geeft aan, dat deze een halven toon hooger moet klinken; op de mandoline wordt zoo'n verhoogde noot met denzelfden vinger (doch een vakje verder) gegrepen, dan de oorspronkelijke noot. Men grijpt bijvoorbeeld F op de D-snaar met den tweeden vinger in het derde vakje en F met een kruis eveneens met den tweeden vinger, doch in het vierde vakje.

De naam van een verhoogde noot verkrijgt den uitgang: is (spreek uit: ies): Cis, dis, eis, fis, gis, ais, bis.

Behalve voor de noot, waarvoor het kruis staat, geldt dit ook voor alle gelijknamige noten welke in dezelfde maat voorkomen.

Een herstellingsteeken (h) geeft aan, dat een noot, welke te voren door een kruis werd verhoogd, thans weer op de oorspronkelijke plaats moet worden gegrepen.

Wanneer een noot, welke op een losse snaar wordt gespeeld, door een kruis verhoogd is, dan wordt deze met den eersten vinger in het eerste vakje op die snaar gegrepen.

Wanneer twee verschillende noten (bijv. F-Fis) met denzelfden vinger worden gegrepen, dan moet deze niet van de snaren worden gelicht doch snel over de snaren van het eene- naar het andere vakje geschoven.

OEFENINGEN MET KRUISEN

38.

The exercise consists of two staves of music. The first staff is in C major, starting with a treble clef and a common time signature. It contains a sequence of notes: C4 (open), D4 (1st fret), E4 (2nd fret), F#4 (3rd fret), G4 (4th fret), A4 (5th fret), B4 (6th fret), C5 (open), D5 (1st fret), E5 (2nd fret), F#5 (3rd fret), G5 (4th fret), A5 (5th fret), B5 (6th fret), C6 (open). Above the staff, fingerings are indicated: 0, 1, 1, 1, 2, 3, 3, 0, 1, 1, 2, 2, 3, 3. Below the staff, fret numbers are indicated: 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6. The second staff is in C major, starting with a treble clef and a common time signature. It contains a sequence of notes: C4 (open), D4 (1st fret), E4 (2nd fret), F#4 (3rd fret), G4 (4th fret), A4 (5th fret), B4 (6th fret), C5 (open), D5 (1st fret), E5 (2nd fret), F#5 (3rd fret), G5 (4th fret), A5 (5th fret), B5 (6th fret), C6 (open). Above the staff, fingerings are indicated: 0, 1, 1, 2, 2, 3, 3, 0, 1, 2, 2, 3, 3, 1. Below the staff, fret numbers are indicated: 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7.

39.

DUET *)

40.

Mandoline I

Mandoline II

*) Ook de tweede mandoline-stem moet door den leerling bestudeerd worden, ook al is hij niet in de gelegenheid tot samenspielen, daar ook deze stem bedoeld is, om vaardigheid te verkrijgen in het spelen van noten met kruisen!

**) De herhalingsteekens ||: :|| werden bij oefening 31 reeds verklaard: ||: beteekent, dat deze 2 maten alleen de eerste maal moeten worden gespeeld; bij herhaling (als het gedeelte tusschen herhalingssteekens voor de tweede maal wordt gespeeld) worden de maten onder ||: overgeslagen en de twee maten onder :|| gespeeld.

d.C. al Fine (da Capo al fine) beteekent: vanaf het begin herhalen tot het woord fine, waar het duet ten einde is.

OEFENINGEN MET ACHTSTE NOTEN

Bij de notenwaarden, die we reeds kennen (♩ heele noot: 4 tellen, ♪ open noot met stok en stip er achter: 3 tellen, ♫ open noot met stok: 2 tellen en ♮ dichte noot met stok: 1 tel) komt de achterste noot (♮ dichte

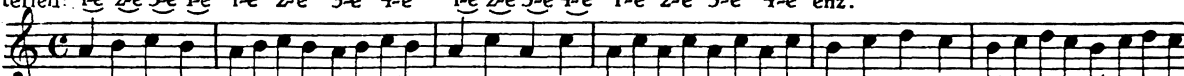
noot met stok, waaraan een „vlag”). Wanneer meerdere achtsten op elkaar volgen, dan worden de vlaggen vervangen door een streep (waardestreep) waarmee de stokken der noten tevens zijn verbonden is dus hetzelfde als Het teeken voor $1/8$ rust is:

Het zal duidelijk zijn, wanneer een kwartnoot een tel duurt, dat een achtste dan een halven tel waarde heeft en dat twee achtste noten samen even lang duren als een kwartnoot. Wanneer men nu telt: 1-2-3-4, dan komen op elke tel twee achtsten; voegt men tusschen elken tel nog een lettergreep (1-e-2-e-3-e-4-e), dan komt op elke lettergreep een achtste noot. Deze wijze van tellen (1-e-2-e- enz.) verdient voorloopig aanbeveling, daar men hierdoor zekerheid verkrijgt, dat de achtsten hun juiste waarde zullen krijgen.

Een nieuwe notenwaarde komt voor in oefening 48, namelijk (een kwartnoot met stip). Een stip achter een noot vermeerderd de waarde daarvan met de helft (is immers 3 tellen) zoodat een kwartnoot met stip er achter de waarde heeft van één en een halven tel. In oefening 49 zien we, dat deze kwart met stip gevolgd wordt door 3 achtste noten, waarvan een met vlag en de twee volgende door een waardestreep verbonden. Het is namelijk gewoonte om de achtsten twee aan twee of vier aan vier te verbinden en niet met drie of vijf.

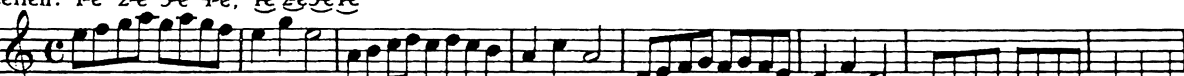
Het tremolo blijft onveranderd, zoodat een achtste dus de helft van het aantal plectrumslagen krijgt van een kwartnoot; geeft men een kwart 8 plectrumslagen, dan moet een achtste er 4 hebben.

tellen: 1-e 2-e 3-e 4-e 1-e 2-e 3-e 4-e 1-e 2-e 3-e 4-e 1-e 2-e 3-e 4-e enz.

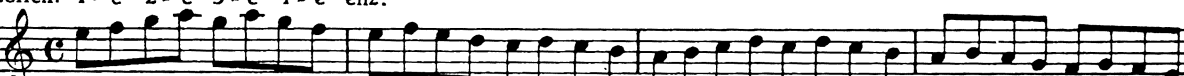
41.

tellen: 1-e 2-e 3-e 4-e, 1-e 2-e 3-e 4-e

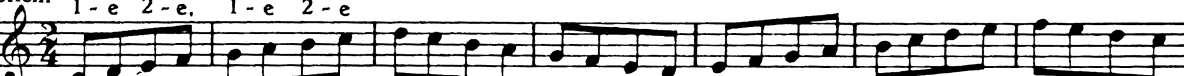
42.

tellen: 1-e 2-e 3-e 4-e enz.

43.

tellen: 1-e 2-e, 1-e 2-e

44.

5 MELODIEËN

tellen: 1-e 2-e 3-e 4-e, 1-e, 2-e 3-e enz.

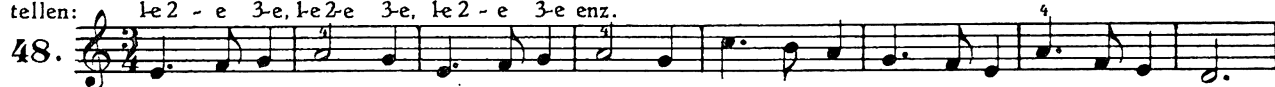
tellen: 1-e 2-e 3-e 4-e, 1-e 2-e 3-e 4-e enz.

tellen: 1-e 2-e 3-e, 1-e 2-e 3-e enz.

tellen: 1-e 2 - e 3-e, 1-e 2-e 3-e, 1-e 2 - e 3-e enz.

tellen: 1-e 2 - e 3-e enz.

*) Daar een kruis voor een noot slechts geldt voor dezelfde maat, is het herstellingsteeken voor C in de laatste maat feitelijk overbodig, doch dient in soortgelijke gevallen, om er bijzonder de aandacht op te vestigen, dat een noot, welke in de vorige maat (of maten) verhoogd was, thans weer hersteld wordt.

STACCATO

Bij het tremolo verkrijgt elke noot, naar gelang van haar waarde een aantal plectrumslagen; de waarde van de noot wordt dus geheel gevuld. Bij staccato wordt elke noot — ongeacht haar waarde — slechts met één plectrumslag gespeeld (het plectrum moet bij elken slag beide snaren raken en wel zoo snel, dat men deze niet na elkaar, doch gelijktijdig — als één toon — hoort).

Een noot van 1 tel, staccato gespeeld, verkrijgt dus maar één aanslag, zoodat het verdere gedeelte van dien tel feitelijk rust is, want de volgende noot, ongeacht of die staccato, of tremolo wordt uitgevoerd, komt eerst op den volgenden tel en niet voordat de waarde van de eerste voorbij is. Deze twee maten klinken dus volkomen gelijk.

Staccato kan op twee manieren worden uitgevoerd; uitsluitend met neerslag en met wisselslag (neer en op om de beurt). Wisselslag wordt uitsluitend toegepast bij noten, die elkaar zeer snel opvolgen en zal later worden behandeld.

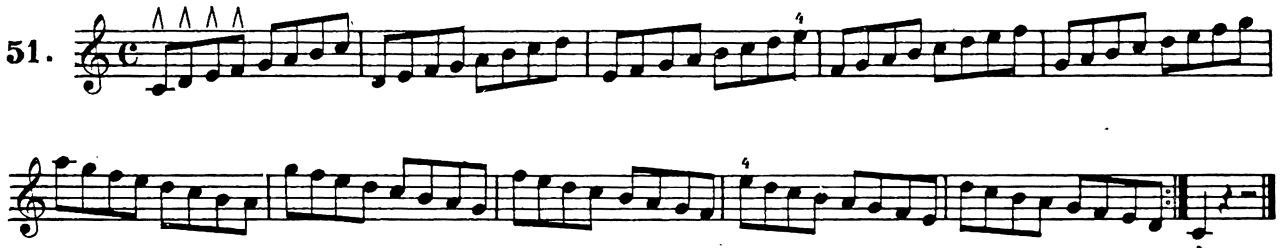
In de oefeningen van 50 tot 55 worden alle achtsten en de kwarten, waar boven of onder een stip staat, staccato (neerslag) gespeeld. (Kwarten met stippen er boven of onder komen alleen in oefening 50 voor).

Alle overige kwarten en noten van grootere waarde worden getremoleerd.

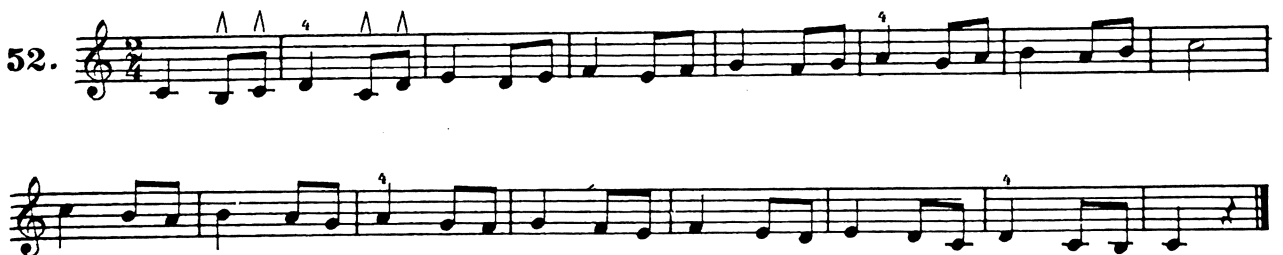
Λ of ▯ beteekent neerslag (dat is in de richting van de G- naar de E-snaar!).

STACCATO-OEFENINGEN

Tremolo en staccato (de achtsten | staccato)

Bij oefening 55 is het volgende op te merken: een kwartnoot met stip, gevolgd door een achtste noot-staccato, wordt niet geheel één en een halven tel getremoleerd. Het tremolo begint op den eersten tel en eindigt precies op den tweeden met een neerslag.

waarbij de boog aangeeft, dat het tremolo niet wordt onderbroken, dus op de tweede tel eindigt met een neerslag, waarmede dan de verbonden achtste tevens staccato is gespeeld.

Opgemerkt zij verder dat noten van 3 en $1\frac{1}{2}$ tel in plaats van met stippen achter de noten, ook met 2 verbonden noten kunnen worden genoteerd:

is dus hetzelfde als ; is gelijk aan (Zie 2e deel van oefening 55: in de plaats

voor)

tellen: 1-e 2-e 3-e, 1-e 2-e 3-e enz.

TEMPO EN TREMOLO

Niet alle muziekstukken worden in het zelfde tempo gespeeld. Er zijn composities, waarbij snel- en andere, waarbij langzaam geteld moet worden. De snelheidsgraad en tevens het karakter van elk muziekstuk wordt aangegeven met Italiaansche woorden, waarvan de voornaamste en meest voorkomende zijn:

Allegro, levendig

Allegretto, eenigszins levendig

Moderato, matig

Andante, rustig voortgaande

Andantino, iets sneller dan andante

Largo, breed

Lento, langzaam

Presto, haastig.

Moet een bepaald gedeelte sneller, of langzamer dan het vorige gespeeld worden, dan wordt dat aangegeven door:

Piu mosso, meer bewogen, dus iets sneller.

Meno mosso, minder bewogen, dus iets langzamer.

Wanneer het tempo geleidelijk moet worden versneld, of vertraagd, dan worden daar de volgende woorden voor gebruikt:

Accelerando (accel) of stringendo (string), haastiger, versnellend.

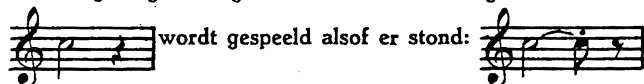
Ritenuto (rit) of rallentando (rall) terughouden, langzamer worden.

Wanneer na een tusschentijdsche tempo-verandering de oorspronkelijke tijdmaat moet worden hernomen, dan wordt dat aangegeven door: a tempo, of lo tempo, hetgeen beteekent: in de (oorspronkelijk aangegeven) maat.

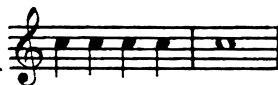
Tot nu toe moesten alle oefeningen in matig tempo worden gespeeld, waarbij een getremoleerde kwartnoot 8 plectrumslagen verkreeg. Zou men zich steeds daaraan willen houden, dan zou er bij muziekstukken in snel tempo ook sneller worden getremoleerd, dan bij muziek in langzaam tempo, hetgeen niet mag; het tremolo moet steeds even snel worden uitgevoerd (enkele uitzonderingen zullen later worden behandeld). Een kwartnoot in langzaam tempo zal dus meer- en een in snel tempo minder dan 8 plectrumslagen krijgen.

Van nu af telt men dus niet meer de plectrumslagen, doch let uitsluitend op een regelmatig, mooi tremolo.

Wel blijft men het tremolo steeds met een neerslag beginnen. Getremoleerde noten, welke door een rust worden gevolgd eindigen ook met een neerslag.

Wanneer meermalen achter elkaar dezelfde noot moet worden getremoleerd, dan moet het tremolo tusschen deze noten even (zeer kort) onderbroken worden.

NUANCEERING

Niet alle tonen moeten even sterk klinken; om de sterkte aan te geven, worden Italiaansche- of van deze taal afgeleide woorden gebruikt, of afkortingen van deze woorden. De meest voorkomende zijn:

pp (pianissimo) zeer zacht.

mf (mezzo forte) matig sterk.

p (piano) zacht.

f (forte) sterk.

mp (mezzo piano) matig zacht.

ff (fortissimo) zeer sterk.

Crescendo (cresc.) of $\triangleleft$ toenemen in sterkte.

Decrescendo (decrec.) of $\triangleright$ afnemen in sterkte.

Een zacht tremolo verkrijgt men door het plectrum uiterst luchtig- en een sterk, door het steviger vast te houden. Om een toon geleidelijk in sterkte te doen toenemen knijpt men geleidelijk steviger het plectrum tusschen duim en wijsvinger; door deze vingers geleidelijk te ontspannen zal de toon ook geleidelijk zachter worden.

DUET

56. *Andante*

Mandoline I

Mandoline II

KENT GIJ HET LAND?

Allegro moderato

57. *mf*

Mandoline I

Mandoline II

DE TOONLADDER VAN G GR. T

C gr.t. vormt den grondslag van alle andere groote tertstoonladders; het kenmerk van deze toonladder is, dat de afstanden tusschen derden- en vierden-, alsmede tusschen zevenden- en achtsten trap een halven toon bedragen en tusschen alle andere toontrappen een heelen.

Op elken toontrap kan weer een nieuwe toonladder worden gebouwd, waarbij dan de indeeling van heele- en halve tonen gelijk moet zijn aan die van C gr.t.

Van G uitgaande (G-A-B-C-D-E-F-G) zouden de halve tonen liggen tusschen de derden- en vierden trap (B-C) en tusschen den zesden- en zevenden (E-F). Wanneer nu de zevende trap (F) verhoogd wordt tot Fis, dan wordt de afstand van den zesden- tot den zevenden trap een heelen toon (E-Fis) en van den zevenden tot den achtsten (Fis-G) een halven, zoodat de indeeling van heele- en halve tonen dan gelijk is aan die van C gr.t.

In de toonladder van G gr.t. moet dus steeds de F tot Fis verhoogd worden; en omdat zulks steeds moet gebeuren, wordt het kruis voor F niet voor elke F geplaatst, die in de toonladder, of in een muziekstuk, ontleend aan die toonladder, voorkomt, doch vooraan den balk, direct achter den violsleutel.

De toonladder van G heeft dus 1 kruis aan den sleutel.

In de toonladder oefeningen zijn de toontrappen, welken een halven toon van elkaar liggen door een streepje verbonden (♯—♯)

LIMBURG, MIJN VADERLAND

Matig marschtempo

*) De teekens > > boven elke noot geven aan, dat deze elk een accent verkrijgen; tusschen deze 4 kwartnoten wordt ook even het tremolo onderbroken.

KLEINE TERTS OF MINEUR

Er zijn twee toongeslachten: groote terts of majeur en kleine terts of mineur, welke in zekeren zin bij elkaar behooren en uit dezelfde tonen bestaan; men noemt dit parallel-toonladders.

De parallel-mineurtoonladders beginnen een en een halven toon lager dan de majeur. Bij C gr.t. behoort dus A kl.t. (van C terug tot B is een halven — en van B tot A een heelen toon). De toonreeks van A kl.t. is dus A-B-C-D-E-F-G-A.

Er zijn twee soorten mineur toonladders namelijk de harmonisch- en de melodische. Bij de harmonische mineur wordt de zevende trap verhoogd en bij de melodische worden de zesde- en zevende trap alleen in stijgende lijn verhoogd en in dalende lijn weer hersteld. Deze verhoogingen worden wel voor de noten gezet en dus niet aan den sleutel. C gr.t. en A kl.t. hebben dus geen kruisen aan den sleutel; G gr.t. en E kl.t. hebben een kruis (Fis) aan den sleutel.

DE TOONLADDER VAN A KL. T.

Harmonisch

62.

63.

Melodisch

64.

65.

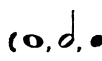
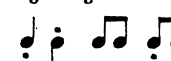
TREMOLO EN STACCATO

In welke gevallen moet een noot staccato worden gespeeld en in welke getremoleerd? Dit is grootendeels afhankelijk van het genre en tempo van de muziek. In het algemeen geldt het volgende:

Heel-, halve en kwartnoten en — in langzaam tempo — ook de achtsten worden getremoleerd. In den regel worden achtste noten dan door een boog (legatoboog) verbonden (legato beteekent: gebonden).

Kwartnoten, waarboven of onder een stip en achtsten, welke niet door een legatoboog zijn verbonden, worden staccato gespeeld.

Hoewel op dezen regel vele uitzonderingen zijn, wordt hij in mandolinmuziek vrij algemeen toegepast en zal ook in deze methode steeds gevolgd worden.

(tremolo; staccato).

Opmaat noemt men de eerste maat, wanneer deze niet volledig is (minder waarde bevat, dan de maatsoort vereischt); deze opmaat bevat dan met de slotmaat samen de waarde van een volledige maat. De volgende romance staat in 2/4 maat; de eerste maat bevat 1 kwartnoot en de slotmaat 1/8 noot en 1/8 rust, dus samen 2 kwarten.

ZIGEUNER-ROMANCE

Lento

tellen: 2 1 2 enz.

66.

accelerando *ritenuto*

Allegro
p *accel. e cresc. sempre*
 (voortdurend [sempre] in snelheid en sterkte toenemen)

f *ff*

DE TOONLADDER VAN E KL. T.

67. **Harmonisch** $1\frac{1}{2}$ $1\frac{1}{2}$ $1\frac{1}{2}$ $1\frac{1}{2}$

Melodisch

MERCK TOCH HOE STERCK

68. **Levendig en pittig** *mf* (Valerius' Gedenck - Clanck)

riten.

MOLLEN

Een mol (*b*) voor een noot geeft aan, dat deze een halven toon lager moet klinken; op de mandoline wordt zoo'n verlaagde noot met denzelfden vinger (doch een vakje terug) gegrepen als de oorspronkelijke noot. Men grijpt bijvoorbeeld G op de D-snaar met den derden vinger in het vijfde vakje en G met een mol eveneens met den derden vinger, doch in het vierde vakje.

OEFENINGEN IN DRIE- EN ZESACHTSTE MAAT

In de 2/4, 3/4 en 4/4 maat komen resp. 2, 3 en 4 tellen en heeft elke kwart de waarde van 1 tel. In de 3/8- en 6/8-maat komen resp. 3- en 6 tellen, doch heeft elke achtste de waarde van 1 tel, zoodat een kwart dan 2- en een halve noot 4 tellen duurt.

In 3/8 maat wordt geteld: 1-2-3, met klemtoon op 1; in 6/8 maat telt men 1-2-3-4-5-6, met klemtoon op 1 en op 4. Men deelt de 6/8 maat dus feitelijk in 2 groepen van 3: 1-2-3 en 4-5-6. De achtsten worden dan ook niet, zooals in de kwartmaten, twee aan twee, doch drie aan drie verbonden.

DAAR WAS LAATST EEN MEISJE LOOS

72. tellen: 1 2 3 1 2 3 1 2 3 1 2 3 enz.

Bij de volgende melodie valt op te merken, dat noten van 4 tellen niet — zoals men zou aannemen — door een halve noot worden aangegeven, maar door een kwart met stip, verbonden aan een achtste noot (dus niet dat ook de waarde van 4/8 aangeeft, doch).

In 6/8 maat worden nooit noten van grootere waarde dan 3 tellen (3/8) gebruikt; grootere waarden (4 of 5 tellen) worden door samenvoeging van noten verkregen. Een uitzondering hierop maakt de waarde van 6 tellen (van een geheele maat dus), welke wordt genoteerd: (een halve noot met stip).

GONDELLIED

73. tellen: 1 2 3 4 5 6, 1 2 3 4 5 6 enz. C. M. von Weber

DUET

(uit „De Parelvischers”)

Moderato

G. Bizet

tellen: 6. 123456, 12 3 45 6, 123456, 12 3 45 6, enz.

Mandoline I

74. *p*

Mandoline II

12 3 45 6

p

pp

*) Opgelet! Geen kruis aan den sleutell

**) Een fermate (♯) geeft aan, dat de noot, waar boven dit teeken staat naar believen eenigszins langer wordt aangehouden, dan de notenwaarde aangeeft; het tempo — dus ook het tellen — hierbij iets vertraagd.

OEFENINGEN MET ZESTIENDE NOTEN

WISSELSLAG

Zestienden zijn dichte noten met stok en twee vlaggen (♩). Evenals bij de achtsten worden deze vlaggen vervangen door waardestrepen, wanneer er meer zestienden achter elkaar staan. Het teeken voor 1/16 rust is: ♮.

Behoudens in enkele gevallen, bij zeer langzaam tempo, worden de zestienden met een enkelen aanslag gespeeld en in den regel met wisselslag, dus beurtelings met neer en opslag.

Wanneer men in 2/4, 3/4 of 4/4 maat achtste noten met neerslag speelt, dan beweegt men tusschen elken neerslag het plectrum weer opwaarts, om de volgende achtste weer met neerslag te kunnen aanslaan; men maakt dan dus 4 bewegingen per tel; neerslag voor de eerste achtste — opslag (zonder de snaar te raken) —

79. **Moderato**

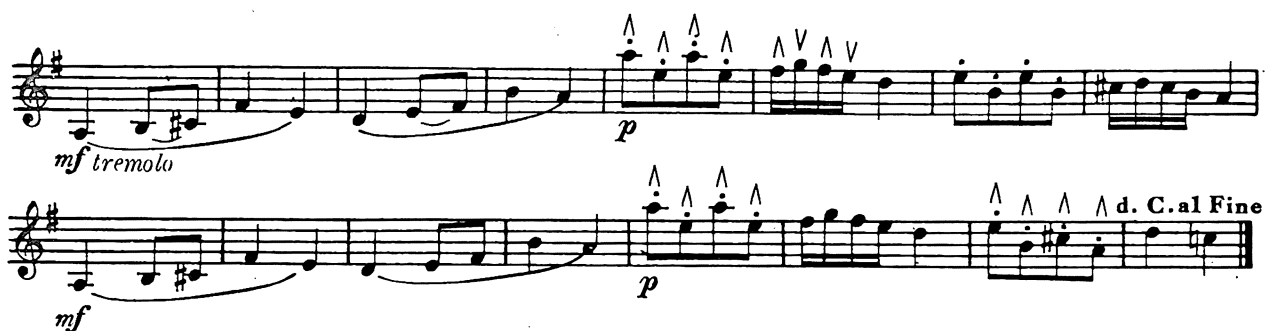
GAVOTTE^{*)}

80. **Moderato**

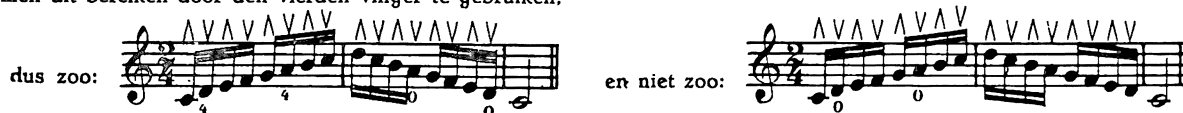
p *tremolo* ^{**) ^} **Fine**

^{*)} Alleen de kwarten en gebonden achtsten tremoleeren.

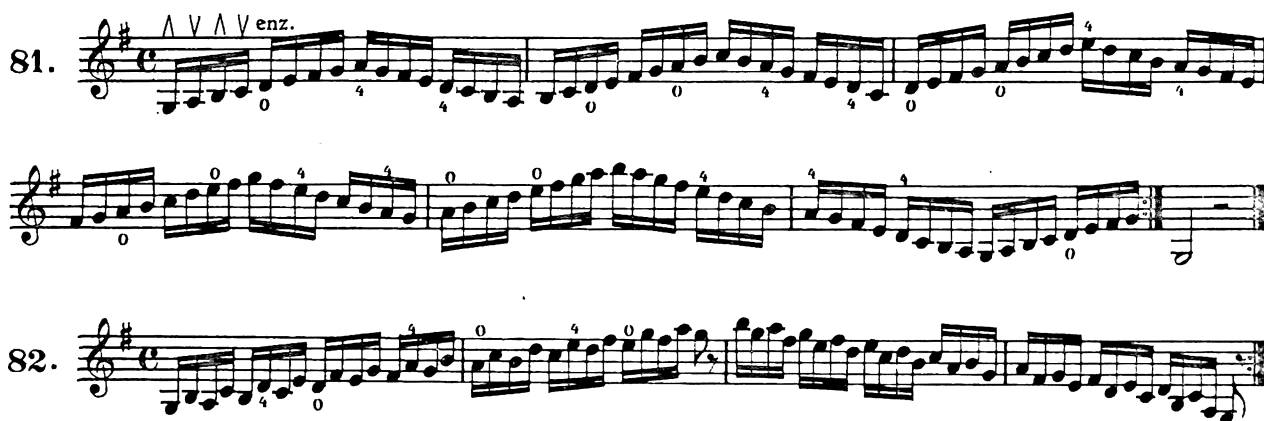
^{**) A- en E-snaar gelijktijdig aanslaan (met neerslag over beide snaren strijken).}

Bij het spelen van zestienden met wisselslag moet er steeds op gelet worden, dat de neer- en opwaartsche beweging regelmatig wordt volgehouden, vooral bij het wisselen van snaar en wel speciaal bij het overgaan op een hoogere snaar, dat — indien mogelijk — steeds met neerslag moet geschieden. In vele gevallen kan men dit bereiken door den vierden vinger te gebruiken;

De volgorde der noten kan natuurlijk wel zoo zijn, dat het niet mogelijk is zich hier aan te houden; in dat geval wisselt men van snaar met een opslag, zoodat het wisselen (neer-op, neer-op) niet wordt onderbroken door twee op- of twee neerslagen na elkaar (Oef. 82). Op de tel komt steeds een neerslag, zoodat elke groep van 4 zestienden in onderstaande oefeningen ook met neerslag moet beginnen.

DE TOONLADDER VAN D GR. T.

Deze toonladder heeft (evenals haar parallel: B kl.t.) 2 kruisen aan den sleutel: (fis en cis). Denk er aan, dat cis behalve op de A-, ook op de G-snaar voorkomt (derde vinger — 6e vakje).

Wanneer de eerste noot van een groep zestienden aan een voorafgaande noot is verbonden, dan moet de tweede met een opslag worden gespeeld.

In de volgende oefening wordt de kwartnoot getremoleerd; het tremolo eindigt op den volgenden tel met neerslag, waarmede dan tevens de gebonden zestiende is gespeeld, zoodat de tweede zestiende met opslag gaat.

Ook wanneer in de plaats voor de eerste noot 1/16 of 3/16 rust staat ($\frac{7}{8}$ of $\frac{5}{8}$) dan wordt met opslag begonnen; gaat er 1/8 rust vooraf, dan begint men met neerslag (Oefening 86).

Moderato

tellen: 1e-2 - e. 1e-2 - e enz.

tellen: 2 - e -, 1 - e 2 - e -, 1 e 2 - e enz.

Deze noten-figuur kan op verschillende manieren worden uitgevoerd:

in zeer langzaam tempo, wanneer de noten verbonden zijn, worden beide noten getremoleerd;

in langzaam- tot matig tempo wordt de achtste met stip getremoleerd en de zestiende met neerslag gespeeld;

in matig en iets sneller tempo is de uitvoering: achtste met stip tremolo, zestiende opslag;

in levendiger tempo: achtste met stip neer — zestiende opslag.

In dit laatste geval is de uitvoering van en dus gelijk.

Behalve het tempo, speelt het karakter van het muziekstuk bij de wijze van uitvoering van deze figuur een voorname rol.

Phraseerings-bogen worden gebruikt, om in een muziekstuk de verschillende onderdeeljes (zinsdeeltjes) aan te geven; de noten, welke onder denzelfden boog staan, behooren bij elkaar en bij den volgenden boog begint weer een nieuw zinnetje of gedeelte daarvan. Bij het einde van een phraseeringsboog moet het tremolo even onderbroken worden.

MENUET IN G GR. T.

(achtsten met stip tremolo; zestienden neerslag)

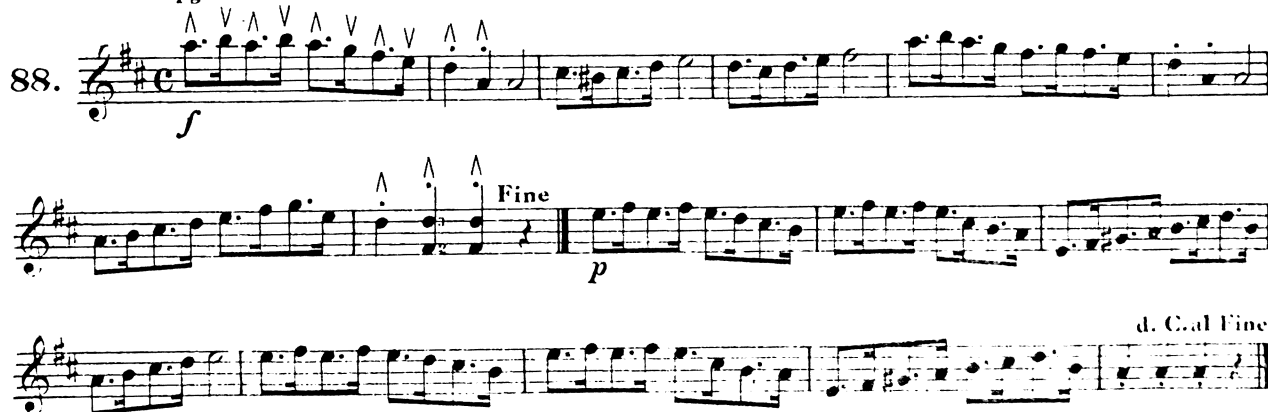
L. v. Beethoven

87.

*) Let op de vingerzetting; deze dient ter vermindering van herhaaldelijk heen en weer schuiven van den eersten vinger (B-ais-B-ais B-ais).

KLOMPENDANS

Opgewekt

88.

MAZURKA

(Coppelia ballet)

L. Delibes

Tempo di Mazurka

89. *ff* (*> = accent*) *trem.* *trem.*

MELODIE IN 6/8 MAAT

Gebonden achtsten en noten van grootere waarde: tremolo; achtsten met stip er onder (of boven): staccato; neerslag alle zestienden: wisselslag.

Andantino

tellen: 1e 2 - e - 3e - 4e 5e 6e 1e 2 - e - 3e - 4e 5e 6e enz

1e 2 - e - 3 - e - 4e 5e 6e

90. *p* *p* *mf* *mf* *rall.*

MATROZENDANS

Een nieuwe figuur in deze oefening is: Aan de waarde van de zestienden wordt de helft toegevoegd en de twee- en dertigsten hebben de halve waarde van den zestienden. Er komen — evenals bij de zestienden — op elken tel 4 noten, waarvan echter de eerste en derde verlengd — en de tweede en vierde verkort zijn. Deze figuren, alsmede de zestienden worden met wisselslag, de achtsten met neerslag uitgevoerd.

91.

eerst d. C. al Fine
daarna trio

TRIO

d. C. al Fine

(het trio staat in G gr.t. en heeft dus maar 1 kruis!)

DE TOONLADDER VAN B KL. T.

92. Harmonisch

93. Melodisch

TRIOLLEN

Triolen zijn groepen van 3 gelijkwaardige noten met een gezamenlijke waarde van 1 tel.

Een achtsten-triool heeft de waarde van 1 kwart, een zestienden-triool heeft de waarde van 1 achtste.

In langzaam tempo worden triolen getremoleerd, in sneller tempo aangeslagen.

Het aanslaan kan op drie manieren geschieden: 1. alle noten neerslag; 2. elke triool neer-op-neer (dus elke triool beginnen met neer: neer-op-neer, neer-op-neer) en 3. wisselslag (neer-op-neer, op-neer-op).

94. **Andante (tremolo)**
tellen 1 - 2 - 3 - 4 - enz.

Largo
p

DE TOONLADDER VAN F GR. T.

Deze toonladder heeft een mol aan den sleutel: B wordt bes. Denk er aan, dat bes, behalve op de A-snaar (1e vinger, 1e vakje) ook voorkomt op de E- (4e vinger, 6e vakje) en op de G-snaar (2e vinger, 3e vakje).

95. a

Triolen (neerslag)

b **Moderato**
^ ^ ^ enz.

Triolen (neer-op-neer)

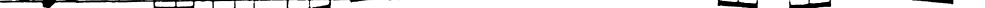
Bij deze oefening moet er bijzonder op gelet worden, dat de triolen-achtsten hun juiste waarde krijgen (1 3 deel van een tel) en dat de tijdruimte tusschen twee triolen niet grooter is, dan tusschen de noten van dezelfde triool onderling. Daar elke triool eindigt -- en de volgende begint met neerslag, is men licht geneigd, tusschen twee triolen iets langer te wachten, dan tusschen de noten van dezelfde triool. En dat mag niet; triolen mogen elkaar niet volgen zooals men zegt: opgelet! opgelet!, maar als: ne-gen-en-ne-gen-tig.

[illegible]

Triolen (wisselslag)

In eenigszins snel tempo zal het, bij uitvoering van triolen zoals bij Oefening 96 aangegeven, niet meer mogelijk zijn, te groote ruimten tusschen twee triolen te vermijden, zoodat deze figuren dan rhythmisch onzuiver klinken. Daarom speelt men in snel tempo de triolen met wisselslag (dus een trioel: neer-op-neer en de volgende: op-neer-op).

Hierbij doet zich een moeilijkheid voor: de eerste noot van elke triool moet een licht accent (klemtoon) verkrijgen, boven de volgende twee. Daar neerslag van zelf iets sterker is dan opslag, geeft men hiermede onwillekeurig een klein accent; bij de triolen, welke met opslag beginnen, moet dit accent dus met dien opslag verkregen worden (dus: **neer-op-neer, op-neer-op**).

97.

98. Speel Oefening 96 in sneller tempo met wisselslaq. enz.

De wijze van uitvoering van triolen is niet alleen afhankelijk van het tempo, doch ook van de volgorde der noten. Sommige figuren zijn gemakkelijker te spelen met wisselslag en andere met neer-op-neer. Wanneer de eerste 2 noten van een trioool op verschillende snaren liggen kan neer-neer-op soms zelfs gemakkelijker zijn.

DE TOONLADDER VAN D KL. T.

99. *Harmonisch*

1 1/2 1 1/2 1 1/2 1 1/2

100. Melodisch

SERENADE

FR. SCHUBERT

101. Moderato

Mandoline I

Mandoline II

p

pp con molto espressione

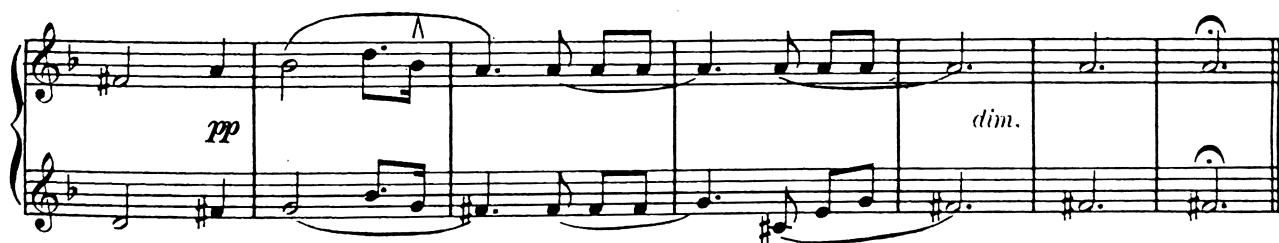
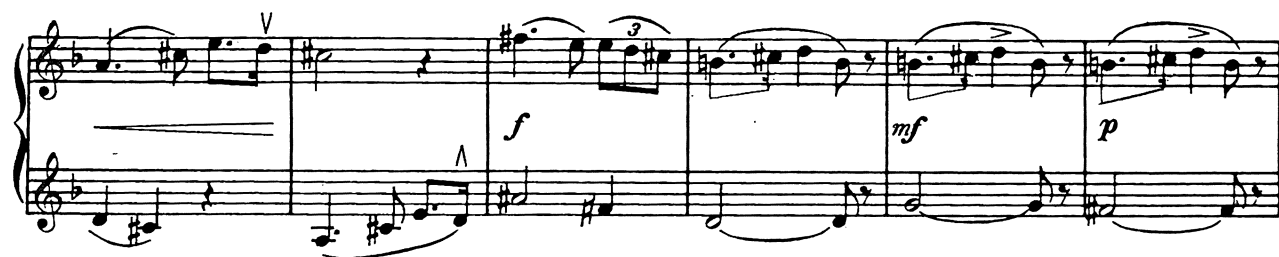
*) *p con molto espressione* beteekent: zacht, met zeer veel uitdrukking. Een zachten warmen toon verkrijgt men door het tremolo niet op de gewone plaats op de snaren uit te voeren, doch meer boven den toets (voorbij het klankgat).

**) Herstellingsteekens gelden — evenals kruisen en mollen — voor de geheele maat.

dal S al C
e poi Coda
(Herhalen van
 S tot C en
vervolgens Coda)

CODA

VOORSLAGEN

Er zijn korte voorstellen en lange — welke laatsten echter in onbruik geraken.

Korte voorstellen bestaan uit kleine nootjes, waarvan de stok is doorgestreept (♯). Bij de maatverdeling wordt hun geen afzonderlijke waarde toegekend: zij worden kort en zeer vlug uitgevoerd, onmiddellijk voor de hoofdnoot (d.i. de noot waarvoor zij staan). Het accent komt echter op de hoofdnoot en daarom zijn er twee manieren van uitvoering:

de voorslag op- en de hoofdnoot neerslag (cijfer 1 van onderstaand voorbeeld);

de voorslag neer- en de hoofdnoot opslag (cijfer 2).

Hierbij dient opgemerkt te worden, dat dan het accent (op de hoofdnoot) met een opslag moet worden gegeven. Beide manieren (cijfer 1 en 2) zijn gebruikelijk.

Dubbele voorstellen bestaan uit 2 kleine nootjes; (3) en verder zijn er nog groepen van 3 of 4 (cijfer 4).

Wanneer de voorslag op een lagere snaar ligt dan de hoofdnoot, dan kunnen beiden met neerslag gespeeld worden; men laat dan het plectrum over de beide snaren glijden. Bij het spelen van den voorslag moet de vinger voor de hoofdnoot reeds op zijn plaats staan (5).

Examples 1 through 5 illustrating short suggestions (voorslagen) on a treble clef staff with a key signature of one sharp (F#).

- 1**: Shows two patterns. The first pattern has notes with upward strokes (accents) and the second has notes with downward strokes (accents). Below the staff, the notes are labeled "1 - e 2 - e." and "1 - e 2 - e tremolo".
- 2**: Shows a pattern with notes having downward strokes (accents).
- 3**: Shows a pattern with notes having upward strokes (accents).
- 4**: Shows a pattern with notes having upward strokes (accents).
- 5**: Shows a pattern with notes having downward strokes (accents).

Lange voorstellen verkrijgen hun volle waarde, welke in mindering komt op de hoofdnoot, waarvoor zij staan:

Example showing long suggestions (lange voorstellen) on a treble clef staff with a key signature of one sharp (F#). The notation includes a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a bass clef. The word "uitvoering." is written below the staff.

OEFENINGEN MET VOORSLAGEN

Exercises with suggestions (oefeningen met voorstellen) on a treble clef staff with a key signature of one sharp (F#). The notation includes a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a bass clef. The exercises are numbered 1 and 2.

103.

104.

105.

106.

107. *Largo*

108. *Polka-tempo*

*) Het plectrum over de A- en E-snaar laten glijden.

NOCTURNE

109. *Andantino* *p* (trem.)

tellen: 1 - 2 - 3 -, 1 - 2 - 3 -, 1 - e - 2 - e - 3 - e, 1 - 2 - 3, 1 - - 2 - 3 -, 1 - - 2 - 3 -

1 - 2 - 3 - enz.

Fine

tellen: 1 - 2 - 3 - -, 1 - 2 - 3, 1 - 2 - 3 - -

d. C. al *Fine*

*) In gebonden passages wordt het tremolo niet onderbroken voor het spelen van korte voorlagen.

DE TOONLADDER VAN A GR. T

Deze toonladder heeft 3 kruisen aan den sleutel: fis, cis en gis. Behalve op de E-, komt gis ook voor op de D-snaar (3e vinger 6 vakje) en op de G (1e vinger, 1e vakje).

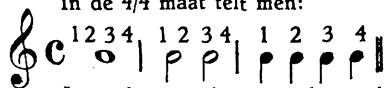
110. *enz.*

111. *enz.*

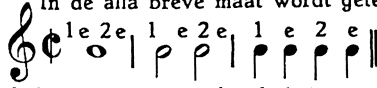
ALLA BREVE MAAT (2/2 OF C)

De 2/2 maat — in den regel aangeduid met **C** en „alla breve maat” genoemd — bevat 2 tellen en elke halve noot duurt 1 tel. Evenals de 4/4 maat kan zij dus 1 heele, 2 halven, 4 kwarten enz. bevatten; het verschil is echter, dat niet de kwarten, doch de halven geteld worden, zoodat elke notenwaarde de helft van het aantal tellen krijgt.

In de 4/4 maat telt men:

In de alla breve maat wordt geteld:

In onderstaanden marsch worden de heele en halve noten getremoleerd, de kwarten met neer- en de achtsten met wisselslag gespeeld.

Nieuw zijn in deze oefening het dubbelkruis (x) en de herstelling van de dubbele verhooging (##) tot de enkele.

Dubbel verhoogde noten verkrijgen nogmaals de uitgang „is” (fisis, gisis, enz.) en worden nogmaals met een halven toon verhoogd.

Bij uitzondering komen in mandolinmuziek dubbelmollen (bb) voor, de uitgang van een dubbelverlaagde noot is nogmaals „es” (beses, eses, enz.).

bes beses bes beses b

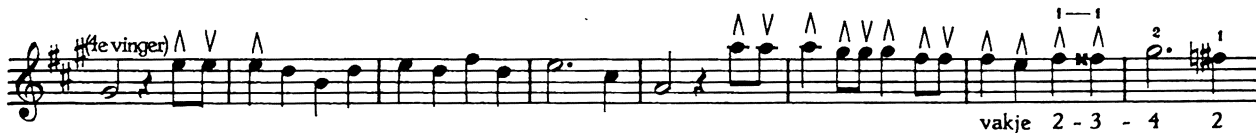
MARSCH

Tempo di marcia

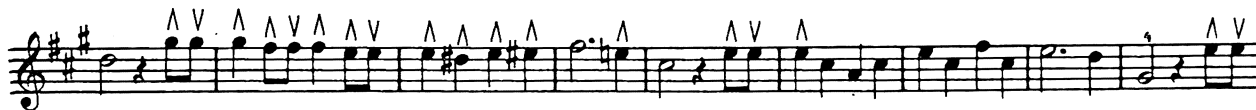
112.

tellen: 1-e-2-e, 1-e-2-e, 1-e-2-e, 1-e-2-e; - 1-e-2-e, 1-e-2-e, 1-e-2-e, enz.

vakje 2 - 3 - 4 2

d. C. al Fine

SYNCOPEN

Het samentrekken van een zwak- met het volgende sterke maatdeel, noemt men: syncope. Gesyncopeerde noten zijn dus noten, die op een zwak maatdeel beginnen en tot voorbij het sterke maatdeel voortduren.

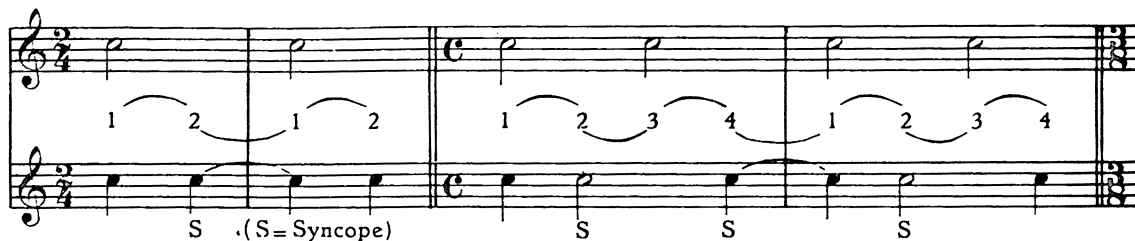
In de 2/2, 2/4 en 2/8 maat is de eerste tel het sterke maatdeel en de tweede het zwakke.

In de 3/4 en 3/8 maat is tel één het sterke — en zijn de tellen twee en drie de zwakke maatdeelen.

In de 4/4 en 4/8 maat heeft de eerste tel het hoofd- en tel drie het neven-accnt (zijn dus beide sterke maatdeelen) en zijn de tellen twee en vier zwak.

In de 6/8 maat heeft de eerste tel het hoofd- en de vierde het neven-accnt, terwijl de tellen 2, 3 en 5, 6 zwak zijn.

Wanneer een tel (bijvoorbeeld) onderverdeeld is in twee , drie , of vier deelen dan is de verhouding: sterk-zwak dezelfde als bij de 2,3 of 4/4 maat.

1 2 1 2 1 2 3 4 1 2 3 4

S (S = Syncope) S S S

1 2 3 1 2 3 1 2 3 1 e 2 e 3 e 4 e 1 e 2 e 3 e 4 e

S S S S S S S S S S S S

ANDANTINO

Mandoline I

113. *p*

Mandoline II

rull.

DUET

Allegretto

Mandoline I

114. tellen: e 1 e 2 c 1 e 2 e 1 e 2 e 1 e 2 e 1 e 2 e 1 e 2 e 1 e 2 e

Mandoline II

mf

DE TOONLADDER VAN FIS KL. T.

De 7e trap van Fis kl.t. is E; deze moet worden verhoogd tot Eis en Eis wordt op de mandoline in het zelfde vakje gegrepen als F. Waarom wordt er dan niet F aangegeven in plaats van Eis? Deze vraag wordt dikwijls gesteld en is gemakkelijk te beantwoorden. In mineur moet de 7e trap verhoogd worden; de 7e trap van Fis kl.t. is E, dus moet E verhoogd worden en klinkt dan weliswaar als F, maar F zou de 8e trap verlaagd zijn, dus moet het Eis zijn en niet F.

Om dezelfde of soortgelijke reden kan het voorkomen, dat een toontrap, welke „aan den sleutel” reeds een kruis heeft, nogmaals verhoogd moet worden, hetgeen door middel van een dubbel kruis geschiedt, zooals in Oefening 112.

115. **Harmonisch**

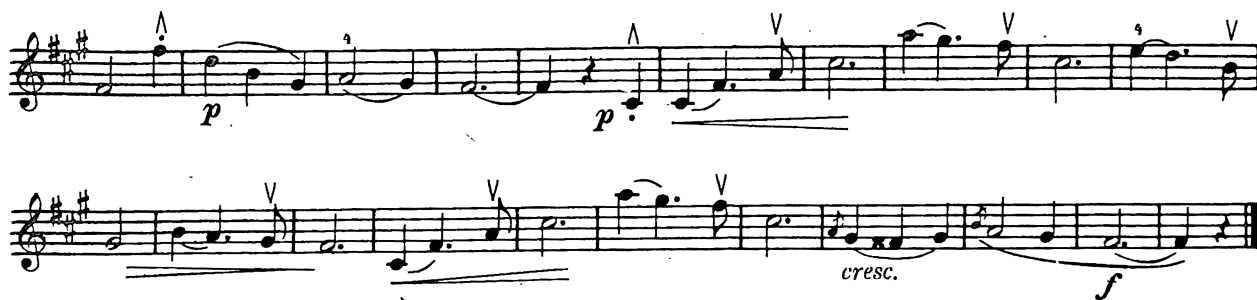
116. **Melodisch**

FLOTS DE DANUBE

WALSE

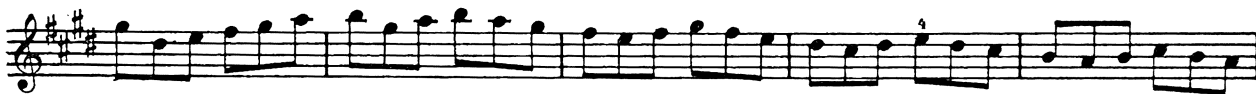
J. IVANOVICI

117. **Tempo di Valse**

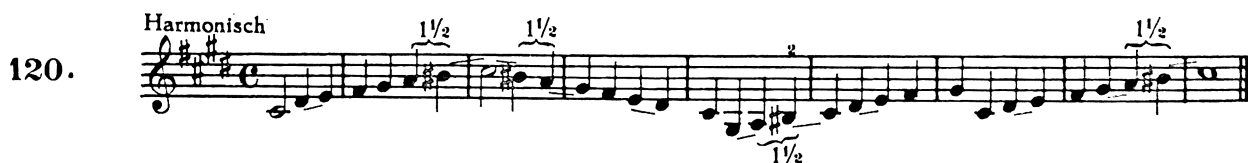

DE TOONLADDER VAN E GR. T.

Deze toonladder heeft 4 kruisen (fis, cis, gis en dis, zoodat de losse D-snaar hierbij niet meer gebruikt kan worden).

DE TOONLADDER VAN CIS KL. T.

Melodisch (tremolo)

121.

(9e vakje)

ETUDE

Deze étude is bedoeld als vaardigheids- en tevens als voordrachts-oefening. De zestienden worden met wijs-slag, de niet verbonden achtsten (al dan niet met stip er boven) met neerslag uitgevoerd, de kwarten en gebonden achtsten getremoleerd.

Onder „Tempo en tremolo” werd reeds vermeld, dat op de snelheid van het tremolo enkele uitzonderin-gen voorkomen. Dat is hier het geval; om de gebonden achtsten-passages in het aangegeven tempo mooi te doen uitkomen, zal men daarbij het tremolo iets moeten versnellen. Hetgeen men met eenig muzikaal gevoel onwillekeurig zal doen. Ook bij de figuren is dit het geval; de eerste achtste wordt getremoleerd en de

tweede met neerslag gespeeld, maar deze neerslag is als het ware de laatste slag van het tremolo.

Allegretto

122.

p

mf

p

mf

p

crescendo

rall.

a tempo

p dolce

p

rall.

p a tempo

DE TOONLADDER VAN BES GR. T.

Deze toonladder heeft twee mollen aan den sleutel: bes en es; de losse E-snaar kan hierbij dus niet meer gebruikt worden.

ENTRE ACTE UIT ROSAMUNDE

Andantino Fr. SCHUBERT

125. *pp* ^{*)}

Mandoline I

Mandoline II

*) Portamento (het dragen van den eenen toon naar den volgende) komt in gedragen muziek dikwijls voor en beteekent dan niet, dat deze noten staccato moeten worden gespeeld, doch los van elkaar getremoleerd, zoodat de eene toon als het ware naar den volgende wordt gedragen.

mf *cresc.* *f*

pp *sf* (sforzato = één noot versterkt)

*) Deze twee gebonden halve noten (fis) gelden als één noot (4 tellen fis). In zulke gevallen wordt voor de tweede noot geen kruis meer geplaatst.

DE TOONLADDER VAN G KL. T

126. *Harmonisch*

(tremolo) $1\frac{1}{2}$

127. *Melodisch*

$1\frac{1}{2}$

HONGAARSCHE DANS

128. *Grave (ernstig, langzaam tempo)*

p

DE TOONLADDER VAN ES GR. T.

(bes - es - as)

Twee-en-dertigste noten
op een kwart en 4 op 1 achtste.

$8/32$ is $1/4$ en $4/32$ is $1/8$. Er komen dus 8 twee-en-dertigsten

MELODIE

131. **Andante**
tellen: 1 - 2 - 3 1 - e - 2 e 3 e 1 - e - 2 - e - 3 - e

DE TOONLADDER VAN C KL. T.

132. **Harmonisch:**
tremolo: $1\frac{1}{2}$ $1\frac{1}{2}$ $1\frac{1}{2}$ $1\frac{1}{2}$

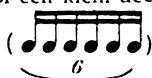
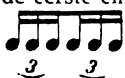
133. **Melodisch:**

SEXTOLEN

Sextolen zijn groepen van 6 gelijkwaardige noten, waarvan de gezamenlijke waarde één tel bedraagt

heeft de waarde van $\bullet$ (quarter note). In tegenstelling tot de dubbele trioool $\text{>}\text{3}\text{>}\text{3}$ waar op de eerste van elke trioool een accent komt, verkrijgt alleen de eerste noot van een sextool een accent. Men kan bij 't spelen van sextolen de tellen dus niet onderverdeelen in 1 e 2 e, want dan zou men onwillekeurig op 1 en op e, dus op de eerste en vierde noot van de sextool een klein accent geven en op die wijze toch een dubbele trioool spelen

134. *Andante* *p* *mf* *f* *Fine* *d. C. al Fine*

DEEL II

POSITIESPEL

De houding van de linkerhand zooals deze is aangegeven op bladzijde 7 en waarin alle oefeningen in deel I van deze methode kunnen worden uitgevoerd heet: de eerste positie, omdat op elke snaar met den eersten vinger de eerste noot wordt gegrepen (zie onderstaande afbeelding bij I).

Schuift men de geheele linkerhand (dus ook den duim!) twee vakjes langs de hals vooruit, dan komt de hand in de tweede positie, omdat dan de tweede noot op elke snaar met den eersten vinger kan worden gegrepen (II).

Wederom twee vakjes opgeschoven, komt de hand in de derde positie, want dan kan de derde noot op elke snaar met den wijsvinger worden gegrepen (III).

Op de derde volgen de vierde, vijfde, zesde en zevende positie. Deze laatste is de hoogste positie, welke bij het mandolinespel wordt gebruikt (VII); de eerste vinger grijpt de zevende noot op elke snaar, dus vanaf de losse snaren het octaaf (in het 12e vakje), zoodat de vierde vinger dan in het 17e vakje komt, dat op de meeste mandolines tevens het hoogste vakje is.

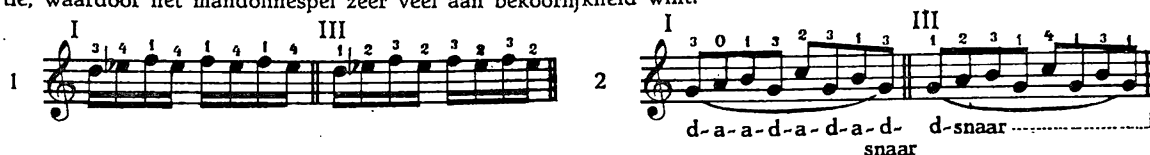
De posities worden in den regel met Romeinsche cijfers aangegeven (I, II, III enz.).

	1e positie	2e positie	3e positie	7e positie
E-snaar	I	II	III	VII
A-snaar				
D-snaar				
G-snaar				

(e) (f) (g) (a)

Het positiespel wordt gebruikt: ten eerste om hogere noten te kunnen spelen, dan in de eerste positie mogelijk is; ten tweede, om passages, die in de eerste positie moeilijk uitvoerbaar zijn, te vergemakkelijken. Het is ten derde, om bij gebonden noten groepen niet van snaar te verwisselen, waardoor een kleine onderbreking van het tremolo onvermijdelijk zou zijn. Wanneer men onderstaand voorbeeld eerst in de eerste- en vervolgens in de derde positie speelt, zal blijken, dat in de derde positie niet slechts elke onderbreking van het tremolo wordt voorkomen, maar dat de gehele notengroep meer homogeen is wat timbre betreft. Het timbre van de A-snaar is anders dan dat van de D-snaar; in de eerste positie, waar men bijna beurtelings de A- en D-snaar gebruikt, zal er derhalve van homogeniteit geen sprake zijn, zoodat men in soortgelijke gevallen in een hogere positie (in dit geval de derde) moet spelen. 2

Ten vierde wordt het positiespel — of meer het wisselen van positie — gebruikt voor het glissieren, dat is het hoorbaar verbinden van twee tonen, door het glijden van een vinger van de eene naar de andere positie, waardoor het mandolinespel zeer veel aan bekoorlijkheid wint.

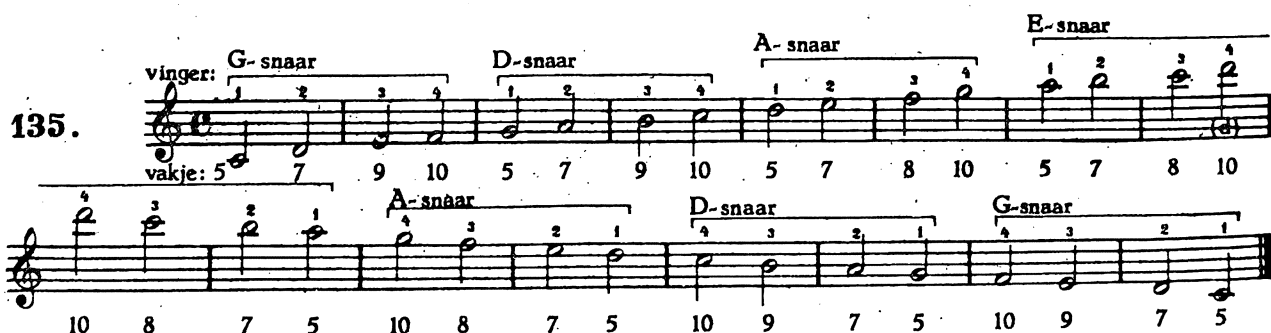
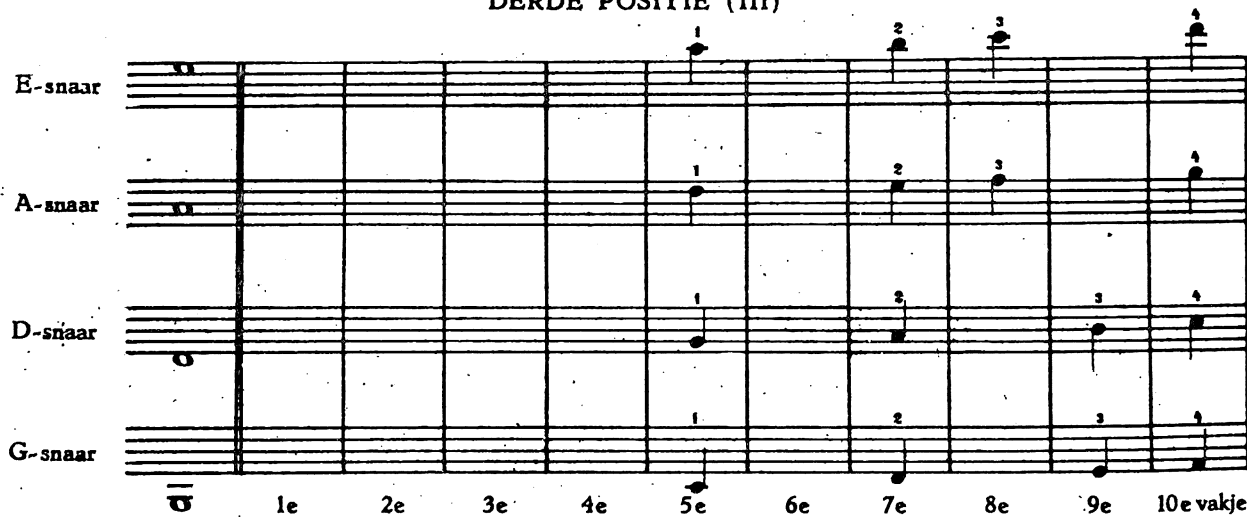

DE DERDE POSITIE

Na de eerste, is de derde positie de belangrijkste en aangezien deze tevens gemakkelijker is aan te leeren dan de tweede, zal in deze methode eerst de derde en vervolgens de tweede positie behandeld worden.

Bij het positiespel worden geen losse snaren meer gebruikt en mist de linkerhand ook min of meer de houvast, welke zij in de eerste positie wel heeft. Het is daarom — meer nog dan in de eerste positie — geboden, de vingers zooveel mogelijk op de snaren te houden. Vooral den eersten vinger late men zo lang op de snaar, totdat hij op een andere snaar geplaatst moet worden. Op deze wijze verkrijgt en behoudt men een uitgangspunt, van waar uit de andere vingers op hun juiste plaats gezet kunnen worden. Ook op de houding van de linkerhand moet gelet worden; de duim moet bij het zelfde vakje zijn, waarin de eerste vinger wordt geplaatst. In de derde positie komt de duim dus ongeveer naast het 5e vakje.

DERDE POSITIE (III)

136.

G-snaar

D-snaar

A-snaar

E-snaar

137.

Moderato

eerst langzaam (tremolo) daarna sneller (achtsten staccato neerslag

138.

*) Bij het spelen van deze noot B blijft de hand in de 3e positie en wordt alleen de eerste vinger 1 vakje teruggeschoven, zooals in de 1e positie bijvoorbeeld op de A-snaar zou worden gespeeld: B-ais-b.

139.

Allegretto

140.

Moderato

141.

142.

143.

Allegretto (tremolo)

Bij *) wordt alleen de wijsvinger even teruggeschoven, ten einde onnoodig overgaan op een andere snaar te vermijden; bij **) wordt de losse snaar gebruikt. In beide gevallen blijft de hand in de 3e positie.

WIJ LEVEN VRIJ^{*)}

J. W. WILMS

144. *Opgewekt*
III
f

EEN LIEDJE VAN DE ZEE^{*)}

145. *Allegro*
III
mf

146. *G gr.t.*

147. *D gr.t.*

*) Hier (en ook bij de behandeling van de 2e positie) zijn een paar eenvoudige, bekende melodieën als oefening gegeven, om den leerling, die in de eerste positie reeds goed bekend is, te doen ondervinden, dat er veel studie noodig is, om zich in de derde positie juist zoo goed thuis te gevoelen, als in de eerste.

148. *F gr. t.*

149. *Bes gr. t.*

POSITIE-WISSELEN

De oefeningen 144 en 145 moesten alleen dáárom geheel in de 3e positie worden gespeeld, omdat zij dienden om vaardigheid te verkrijgen in deze positie, want anders zou men ze niet *geheel* in de 3e positie spelen. In de praktijk worden verschillende notengroepen in die posities gespeeld, waarin zij het gemakkelijkst liggen, of het best tot hun recht komen, zoodat er onder het spelen meermalen van positie wordt verwisseld.

Her wisselen moet snel gebeuren, om onderbreking van de melodie geheel of althans zooveel mogelijk te vermijden. Hierbij is de houding — zoowel van rechter- als linkerhand van groot belang. Bij het verplaatsen van de linkerhand van een hooge- naar een lagere positie (in dit geval van de 3e naar de 1e) zou men de geheele mandoline meentrekken, wanneer deze met de rechteronderarm niet stevig tegen het lichaam werd gehouden. De houding van de linkerhand moet zoo zijn, dat de hals van de mandoline slechts uiterst licht rust tusschen duim en wijsvinger; wanneer men de hals te veel omklemd houdt, dan wordt de hand belemmerd bij het glijden langs de hals. Bij het positie-wisselen moet er vooral op gelet worden, dat de geheele hand meegaat, zoodat de duim zich steeds bij het zelfde vakje bevindt, waarin de wijsvinger wordt gezet. Bij de volgende oefeningen is de duim dus uitsluitend bij het eerste vakje (wanneer in de 1e) of bij het vijfde vakje (wanneer in de 3e positie wordt gespeeld) en nooit ergens daar tusschen bijvoorbeeld bij het 3e of 4e vakje!)

150. *Moderato*

G-snaar III I D-snaar III I

A-snaar III I E-snaar III I

151. *Moderato*

I III I III I

152. **Allegretto**
G-snaar

D-snaar

A-snaar

E-snaar

153.

154.

155. **Andantino**

156. **Andantino**

GLISSEEREN

Bij het positiewisselen kan men de vingers over de snaren laten glijden (glisseeren) zonder deze op te lichten en zonder het tremolo te onderbreken, zoodat de tonen aan elkaar verbonden worden; men noemt dit: glisseeren. Vooral in gedragen muziek en niet te dikwijls toegepast, komt het glissando (het glijden) de muzikale voordracht zeer ten goede; men kan er zeer mooie effecten mede bereiken.

Bij onderstaande voorbeelden is onder de schrijfwijze — de uitvoering voluit in noten aangegeven (de tweede stip achter een noot vermeerderd de waarde nogmaals met de helft van de eerste: noten met 3 vlaggen of waardestrepn zijn twee-en-dertigsten, met 4 vlaggen vier-en-zestigsten. Het is niet de bedoeling dat deze figuren precies in de maat worden gespeeld; er wordt slechts mede aangetoond, dat de eerste noot bijna 2 tellen duurt en de geglisseeerde noten zeer vlug op elkaar moeten volgen).

In de eerste maat bij cijfer 1 moet van B naar D geglisseeerd worden, zoodat men tusschen B en D de noten: c en cis hoort; het glisseeren moet echter zoo snel geschieden, dat deze noten niet *afzonderlijk* hoorbaar zijn; de vinger moet snel en licht over de snaar glijden en het tremolo mag niet worden onderbroken.

Wanneer beide noten met denzelfden vinger worden gegrepen, dan laat men dezen dus van de eene naar de andere noot glijden. Wordt de eerste noot echter met den eersten- en de volgende met den tweeden-, derden- of vierden vinger gegrepen (cijfer 2, 3, 4) dan glijdt men met den eersten vinger, tot dat deze zijn plaats in de 3e positie heeft bereikt en zet dan *onmiddellijk* den tweeden, derden of vierden vinger neer, zoodat de noot D niet *afzonderlijk* wordt gehoord.

Hetzelfde geldt natuurlijk in omgekeerde volgorde, wanneer men van de 3e naar de 1e positie terug gaat; het glisseeren geschiedt steeds met den vinger waarmede de laatste noot vóór het glissando werd gegrepen (cijfer 5).

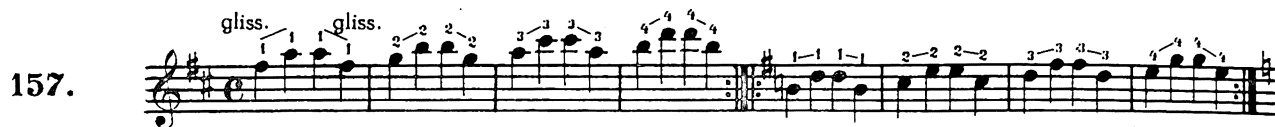
Wanneer de noten op verschillende snaren liggen, dan zijn er twee mogelijkheden (cijfer 6) waarvan de eerste voorkeur verdient. Overigens is dit kwestie van smaak. Te langzaam, en te vaak toegepaste glissando klinkt min of meer jankend en daarom zijn de volgende oefeningen niet bepaald een streeling van het gehoor; daar ze echter zeer nuttig zijn, is aandachtige en veelvuldige beoefening geboden.

Schrijfwijze:

Uitvoering:

GLISSANDO-OEFENINGEN

Bij het glisseeren moet de geheele linkerhand meeschuiven; de duim mag niet achterblijven en gaat dus mee van het 1e naar het 5e vakje of omgekeerd.

CAVATINE

uit de opera „Faust”

CH. GOUNOD

Mandoline I

161. *pp* *espressivo*

Mandoline II

*) Dis (1e vinger) laten staan en A op dezelfde snaar met den 4en vinger 1 vakje voorbij gis (12e vakje).

CHANSON TRISTE

162. *Andante*

p *p* *mf* *p*

un poco string. e cresc. (een weinig)

DE TWEEDE POSITIE

finger:

G-snaar: 1 2 3 4
vakje: 4 5 7 9

D-snaar: 1 2 3 4
3 5 7 9

A-snaar: 1 2 3 4
3 5 7 8

E-snaar: 1 2 3 4
3 5 7 8

163.

G-snaar: 1 2 3 4
4 5 7 9

D-snaar: 1 2 3 4
3 5 7 9

A-snaar: 1 2 3 4
3 5 7 8

E-snaar: 1 2 3 4
3 5 7 8

A-snaar: 4 3 2 1
8 7 5 3

D-snaar: 4 3 2 1
9 7 5 3

G-snaar: 4 3 2 1
9 7 5 4 5

164. G-snaar

D-snaar

A-snaar

E-snaar

165. C gr.t.

166. Bes gr.t.

167.

WIEGENLIED

W. A. Mozart.

168. Andante

*) Let op de vingerzetting!

1e 2e EN 3e POSITIE

De oefeningen 169, 170 en 171 moeten geruimen tijd grondig worden bestudeerd. Zij moeten zeer regelmatig worden gespeeld; voorloopig langzaam doch geleidelijk in steeds sneller tempo.

169.

170.

171.

Het kruisen der vingers kan de uitvoering van sommige passages ook zeer vergemakkelijken, zooals nebenstaand voorbeeld toont, waarbij de vingers op de snaren kunnen blijven staan.

ALLA TURCA

(uit Sonate No. 12)

W.A. MOZART

173.

p

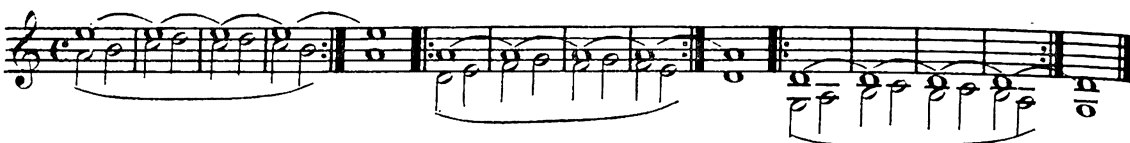
cresc. *f* *p*

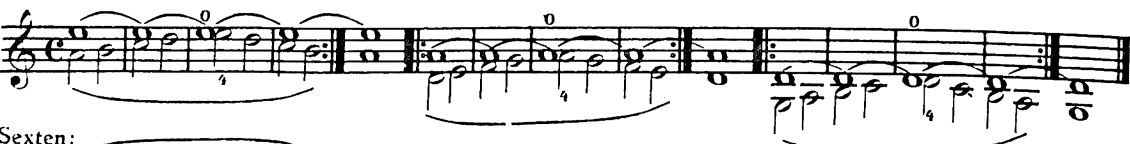
f

p

f

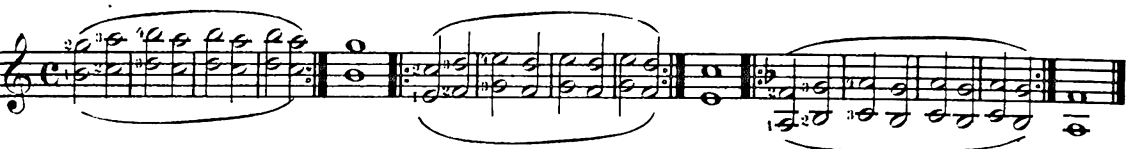
halve pos.

175.

176.

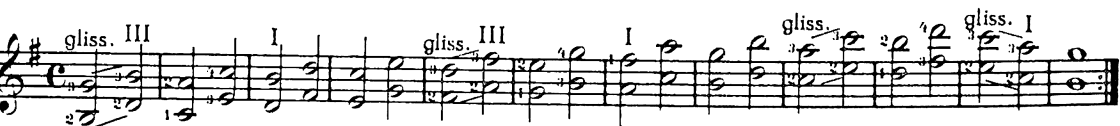
Sexten:

177.

178.

179.

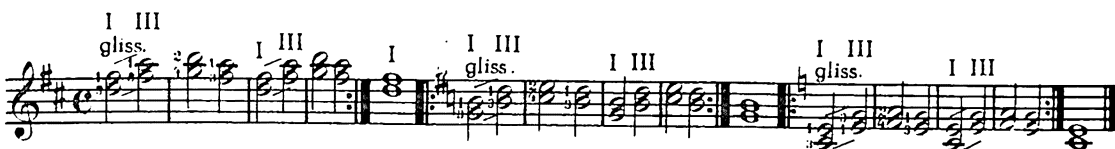

180.

Tertsen

181.

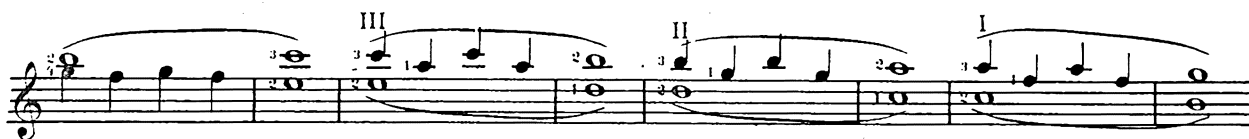
182.

183.

184^a. (le en 3e positie)

184^b. (le, 2e en 3e positie)

185.

AU CLAIR DE LA LUNE

186. *Andante con moto* LULLY

*) G met den 4en vinger op de A-snaar; E losse snaar. (De hoogste noot ligt dus op de lagere snaar).

Het grijpen van twee naast elkaar liggende noten met denzelfden vinger is niet gemakkelijk; de vinger moet dan eenigszins plat op de beide snaren gezet (gelegd) worden en beiden moeten voldoende stevig worden neergedrukt, om heldere tonen te geven.

De breedte van den toets, de onderlinge afstand van de snaren, alsmede de dikte van de vingers bepalen of de top meer of minder plat op de snaren moet komen.

Minder eenvoudig wordt hêt nog, in gevallen zooals nevenstaand voorbeeld er een toont. Eerst staat de eerste vinger recht op de A-snaar (B), terwijl de losse E-snaar moet meeklinken en op den derden tel moet de eerste vinger plat op de E- en A-snaar komen, zonder dat de B (welke 4 tellen duurt) mag worden afgebroken; in de 2e maat, waar G en B samen klinken, kan men den eersten vinger plat laten of recht-op zetten, maar bij tel 3 van maat 2 moet de 1e vinger weer recht-op staan bij het spelen van B-E. Dit alles moet geschieden, zonder dat het tremolo wordt onderbroken. De noot B moet ononderbroken 8 tellen doorklinken.

Zou men een noot op de hoogste van de beide samen te spelen snaren nu eens recht en dan weer plat moeten plaatsen, dan kan dat zeker niet geschieden zonder toon-onderbreking en daarom wordt daarbij een andere vingerzetting toegepast, waarbij de noot op de hoogste snaar wel kan blijven doorklinken; de noot C wordt dan met den eersten vinger gegrepen.

ADAGIO

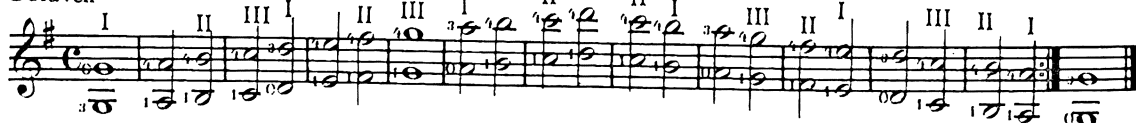
(Let op de vingerzetting)

187.

Octaven

188.

DE TOONLADDER VAN AS GR. T.

189

*) Adagio beteekent matig langzaam. Als titel gebruikt beteekent het: een muziektuk in matig langzaam tempo. *Het* (beroemde) adagio uit de Sonate pathetique van L. v. Beethoven is bijvoorbeeld de titel (of naam) van een langzaam gedeelte uit deze sonate. Ook spreekt men van *het* andante uit een bepaalde sonate en bedoelt daarmee het gedeelte van die sonate, dat andante moet worden gespeeld.

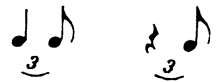
190. le positie
le en 3e pos.

DE TOONLADDER VAN F KL. T

191. Harmonisch

192. Melodisch

Triolen zijn niet altijd samengesteld uit 3 gelijkwaardige noten; zij kunnen ook bestaan uit noten en rusten:

Ook kunnen twee deelen van een triool worden samengevoegd tot één noot of één rust:

In al deze figuren geeft de boog het cijfer 3 aan, dat de noten of rustteekens niet hun oorspronkelijke waarde van 1/8 of 1/4 hebben, doch dat zij één- of twee derde deelen van een triool zijn.

ROMANCE IN AS GR. T.

193. Andante

9/8 EN 12/8 MAAT

9/8 maat bevat negen- en de 12/8 maat twaalf achtsten. Gewoonlijk telt men bij deze maatsoorten nie' van 1 tot 9 en van 1 tot 12, doch van 1 tot 3 en van 1 tot 4. De 9/8 maat bestaat uit drie- en de 12/8 maat uit vier groepen van 3 achtsten en deze groepen worden in den regel geteld.

De 9/8 maat: 1, 2, 3 - 4, 5, 6 - 7, 8, 9. — De 12/8 maat: 1, 2, 3, - 4, 5, 6 - 7, 8, 9 - 10, 11, 12.

wordt geteld: 1 - - 2 - - 3 - - wordt geteld. 1 - - 2 - - 3 - - 4 - -

Bij deze maatsoorten worden dus de groepen van drie achtsten geteld, waarmede gewoonlijk ook bij de maataanduiding (andante, allegro enz.) rekening wordt gehouden. Bij een muziekstuk in 4/4 maat, andante, telt men rustig: 1-2-3-4 en bij een muziekstuk eveneens andante, doch in 12/8 maat telt men *even* rustig: 1-2-3-4 en in 9/8 *even* rustig: 1-2-3, als in 3/4 maat.

Elke tel is dus in 3 gelijkwaardige deelen verdeeld. Bij uitzondering komt het in deze maatsoorten echter voor, dat een tel in tweeën moet worden verdeeld, waardoor *duolen* ontstaan, zooals in onderstaande Romance in G gr.t. Zooals bij triolen een boog met het cijfer 3. aangeeft, dat een tel niet in tweeën, maar in drieën moet worden verdeeld, zoo geeft een boog (dikwijls rechthoekig van vorm) met het cijfer 2 aan, dat een tel niet in drieën wordt verdeeld, zooals volgens de maatsoort zou moeten geschieden, doch in tweeën:

Zooals gezegd, wordt dus de 9/8 maat in drieën en de 12/8 maat in vieren geteld; alleen bij het instudeeren van oefeningen of muziekstukken, waarbij de maatverdeling moeilijkheden oplevert, moeten de betreffende maten eerst voluit worden geteld, doch zoodra de bezwaren zijn opgeheven, telt men weer de *groepen* van drie achtsten.

ROMANCE IN G GR. T.

194. **Adagio (langzaam).** *p* *gliss.* I

tellen: 1-2-3-- (1 2 3)(4 5 6)(7 8 9) 1-2-3--

I III I

1 - - 2 - - 3 - - (1 2 3) (4 5 6) (7 8 9) *rull.*

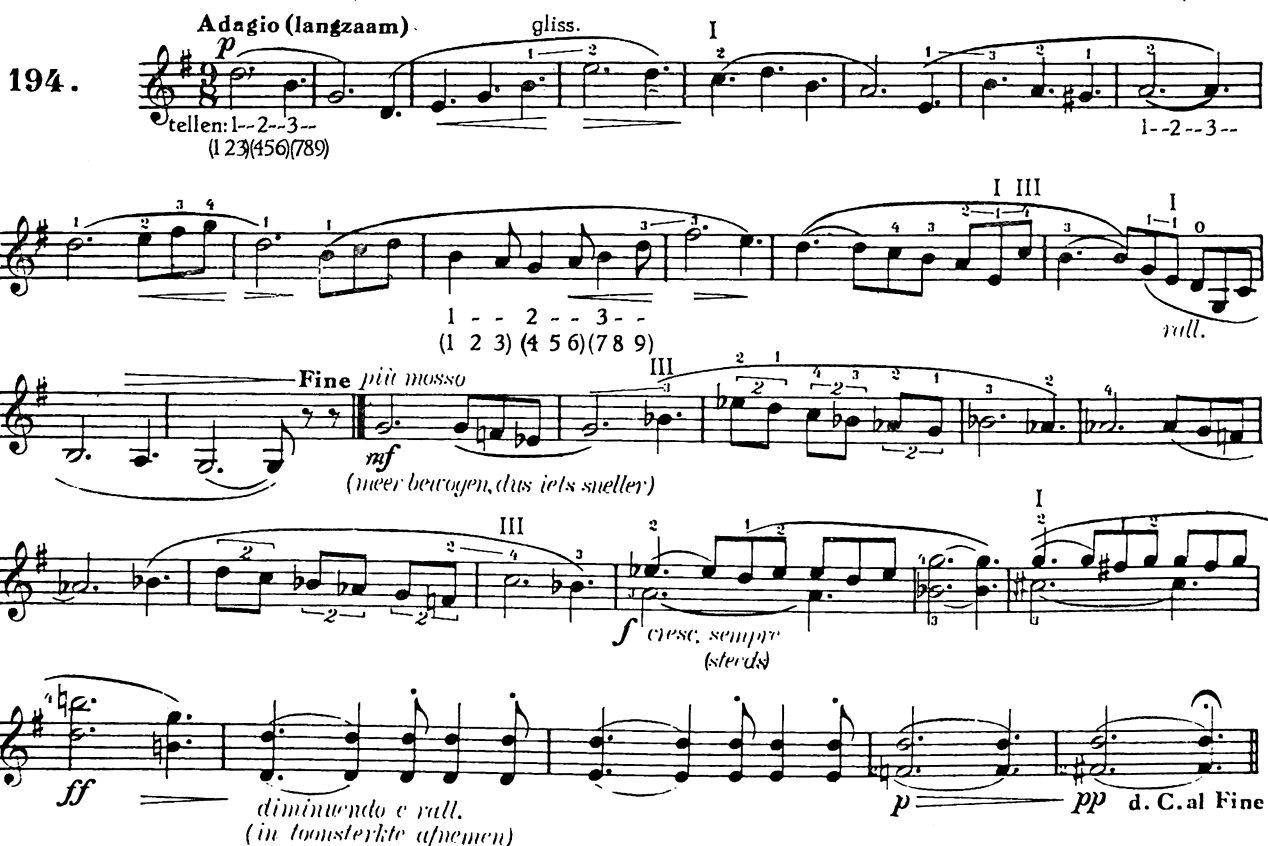
Fine più mosso *mf* III

(meer betogen, dus iets sneller)

f *cresc. sempre* (steeds)

ff *diminuendo e rull.* (in toenemende afnemem)

p *pp* d. C. al Fine

De 6/8 maat wordt in langzaam, tot matig tempo in zessen geteld, maar in snel tempo in tweeën. Er zijn bijvoorbeeld vele marschen in 6/8 maat en deze worden altijd in tweeën geteld; men telt dus in marschtempo: 1-2, 1-2 en op elken tel komen dan drie achtsten.

195. **Tempo di marcia**

tellen: 1 - - 2 - - 1 - - 2 1 - - 2 - - 1 - *mf* 2 - - 1 - - 2 - - 1 - - 2 - - 1-2-

(1, 2, 3-4, 5, 6) (1, 2, 3 e-4, 5, 6) (1,2,3-4,5,6)

1 - - 2 - - 1 - - 2 - -

(1, 2, 3 e-4, 5, 6) (1, 2, 3-4, 5, 6)

1 - - 2 - -

(1, 2, 3-4, 5, 6 e)

***) TRIO**

****) *p-f***

tellen: 1--2--3--4-- 1--2--3--4-- 1--2--3--4-- 1--2--3--4-- 1--2--3--4-- 1--2--3--4-- 1--2--3--4--

1--2--3--4-- 1--2--3--4--

1--2--3--4-- 1--2--3--4--

d. C. al Fine

*) De meeste marschen bestaan uit 2 deelen; de eigenlijke marsch, waarin het marsch-tempo (het marsch-rhythme) sterk uitkomt en het trio, waarin het marschrhythme wel gehandhaafd blijft, doch dat een meer melodieuze karakter heeft.

**) *p-f* beteekent: de eerste maal *p* (zacht) en de tweede maal (het trio staat tusschen herhalingsteekens) *f* (sterk).

ABBREVIATUREN

Abbreviaturen (afkortingen) komen vooral in orkestpartijen (ook van mandoline-orkest) veelvuldig voor en dienen om ruimte te besparen in het notenschrift en ook, om het lezen te vergemakkelijken, vooral bij meervoudige herhaling van een zelfde noten figuur.

In den ruimsten zin van het woord worden ook tot de abbreviaturen gerekend:

1°. het herhalingsteeken ($\parallel$ of $\parallel\colon\parallel$) dat reeds eerder werd verklaard.

2°. de aanduiding: d C al fine (van het begin tot het woord fine (einde) . Ook dit is reeds te voren behandeld.

3°. dal Segno al fine, of d.S al Fine of dal Segno al fine. Dit teeken (segno of Segno) wordt gebruikt, wanneer niet vanaf het begin moet worden herhaald; het teeken Segno geeft dan aan, van waar wederom begonnen moet worden.

4°. d.C al Coda e poi Coda, of d.S al Coda e poi Coda. Dit beteekent: vanaf het begin (d c) of van af Segno (d S) tot het teeken Coda dat in de wandeling „codakop” wordt genoemd en vervolgens (e poi) het coda. Coda beteekent woordelijk: staart, doch in de muziek wordt er mede bedoeld: slot of slotdeel.

5°. de aanduiding 8 va..... boven een groep noten of boven een enkele noot. Dit beduidt, dat de noot, of de groep noten waarboven 8 va staat, een octaaf hooger moet worden gespeeld.

In engeren zin noemt men abbreviaturen de teekens, welke bij herhaling van noten of notengroepen worden gebruikt en in de plaats voor de herhaalde noten of notengroepen komen.

Onderstaand voorbeeld toont de meest gebruikelijke afkortingsteekens in de volgorde, zooals deze in Oefening 196 voorkomen. De wijze van uitvoering is op den ondersten balk voluit genoteerd. Men bestudeere dit voorbeeld aandachtig en prente de verschillende teekens goed in het geheugen.

abbreviaturen:

uitvoering:

ETUDE

196.

196.

Allegro

f

ETUDE

CODA III

dal C al C e poi Coda

The musical score is written on five staves in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a common time signature (C). The tempo is marked "Allegro". The first staff begins with a forte dynamic marking "f". Fingerings are indicated by numbers 1-4 above notes. Technical markings include slurs over groups of notes and various articulation marks like accents (^) and slurs (/). Rehearsal or section markers are labeled with Roman numerals I, II, III, and IV. A double bar line with two dots indicates a repeat. The fourth staff includes the instruction "(half positie)" below it. The fifth staff contains triplet markings (groups of three notes beamed together) and further fingering. The sixth staff is labeled "CODA III" and ends with a double bar line. Below the final staff, there is a note: "dal C al C e poi Coda", where the "C" symbols represent specific musical notation (likely a C-clef or a specific note).

ORNAMENTIEK

Een ornament is een versiersel; in de muziek verstaat men onder ornamentiek, het aanbrengen van versierselen in de melodie. Deze versieringen bestaan uit enkele- of meerdere tonen (meestal van zeer korten duur) welke tusschen de gewone tonen der melodie (de hoofdtonen) worden gevoegd, en waarmede de melodie versierd wordt.

Sommige van deze versieringen bestaan uit kleine noten, zooals de korte voorslag, de dubbele voorslag enz., welke onder het hoofdstuk „Voorslagen" reeds werden behandeld.

Verder zijn er versieringen, die niet door noten, maar door bepaalde teekens worden aangegeven. Deze bewegen zich steeds onmiddellijk om de hoofdnoot; zij bestaan uit de boven en/of onder secunde en de hoofdnoot zelf. Wanneer dus de hoofdnoot C is, dan bestaan de versieringen uit D-C.B of twee van deze noten. Hierbij moet steeds met den toonaard waarin het muziekstuk staat rekening worden gehouden; speelt men in G gr.t. dan zullen bedoelde versieringen om de noot G steeds bestaan uit A-G-Fis (of 2 van deze noten); speelt men in C gr.t., dan zullen versieringen om de noot G bestaan uit A-G-F.

Hieronder volgen de meest voorkomende versieringsteekens met de wijze van uitvoering er onder.

Pralltriller Mordent Dubbelslag op de noot

langzaam tempo snel tempo

The image shows two staves of musical notation. The top staff contains three measures: the first measure has a treble clef and a key signature of one flat (B-flat); the second measure has a treble clef and a key signature of one sharp (F-sharp); the third measure has a treble clef and a key signature of one flat (B-flat). The bottom staff contains three measures: the first measure has a treble clef and a key signature of one flat (B-flat); the second measure has a treble clef and a key signature of one sharp (F-sharp); the third measure has a treble clef and a key signature of one flat (B-flat). The first measure of the bottom staff is marked 'langzaam tempo' and the second measure is marked 'snel tempo'. The notation includes various musical symbols such as notes, rests, and accidentals.

omgekeerde

dubbelslag dubbelslag na de noot

trillers

The first system shows a treble and bass staff. The treble staff has a melody with a double bar line and a fermata. The bass staff has a continuous eighth-note accompaniment. Labels above the staff indicate 'langzaam tempo' and 'snel tempo'. The second system shows a treble staff with a trill and a bass staff with a continuous eighth-note accompaniment. Labels above the staff indicate 'naslag' and 'naslag'.

Omtrent bovenstaande versieringen valt het volgende op te merken:

De dubbelslag bestaat uit: boven-seconde (de noot welke onmiddellijk boven de hoofdnoot ligt) — hoofdnoot — onder-seconde (de noot, onmiddellijk onder de hoofdnoot). Deze drie noten worden snel gespeeld en hun gezamenlijke waarde komt in mindering van de hoofdnoot; in langzaam tempo zal er dus meer waarde voor de hoofdnoot zelf overblijven, dan in snel tempo, in welk laatste geval de waarde van de hoofdnoot zelfs niet grooter is, dan die van elk der 3 versieringsnoten, zooals in bovenstaand voorbeeld te zien is. Overigens is de wijze van uitvoering ten naaste bij aangegeven, daar een nauwkeurige aanduiding met notenwaarden niet mogelijk is, omdat deze — zooals gezegd — verandert met het tempo.

In origineele mandolinmuziek treft men deze teekens zelden aan; wel echter in klassieke muziek, welke voor mandoline- of mandoline-orkest is gearrangeerd.

Bij een triller wordt de waarde van de hoofdnoot geheel gevuld met een zeer snelle afwisseling van de hoofdnoot met de bovenseconde. Wanneer op trapsgewijze stijgende opvolging van noten trillers moeten worden uitgevoerd, dan is het gewoonte, dat deze met een naslag worden gespeeld, ook al staat er geen naslag in de muziek aangegeven. Wanneer een triller met de bovenseconde moet beginnen, dan staat de bovenseconde als voorslag voor de hoofdnoot aangegeven.

The first system is labeled 'Andante' and shows a treble and bass staff. The treble staff has a melody with a double bar line and a fermata. The bass staff has a continuous eighth-note accompaniment. The second system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The third system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The fourth system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The fifth system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The sixth system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The seventh system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The eighth system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The ninth system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The tenth system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The eleventh system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The twelfth system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The thirteenth system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The fourteenth system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The fifteenth system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The sixteenth system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The seventeenth system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The eighteenth system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The nineteenth system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The twentieth system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The twenty-first system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The twenty-second system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The twenty-third system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The twenty-fourth system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The twenty-fifth system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The twenty-sixth system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The twenty-seventh system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The twenty-eighth system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The twenty-ninth system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The thirtieth system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The thirty-first system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The thirty-second system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The thirty-third system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The thirty-fourth system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The thirty-fifth system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The thirty-sixth system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The thirty-seventh system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The thirty-eighth system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The thirty-ninth system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The fortieth system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The forty-first system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The forty-second system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The forty-third system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The forty-fourth system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The forty-fifth system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The forty-sixth system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The forty-seventh system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The forty-eighth system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The forty-ninth system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The fiftieth system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The fifty-first system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The fifty-second system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The fifty-third system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The fifty-fourth system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The fifty-fifth system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The fifty-sixth system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The fifty-seventh system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The fifty-eighth system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The fifty-ninth system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The sixtieth system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The sixty-first system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The sixty-second system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The sixty-third system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The sixty-fourth system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The sixty-fifth system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The sixty-sixth system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The sixty-seventh system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The sixty-eighth system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The sixty-ninth system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The seventieth system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The seventy-first system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The seventy-second system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The seventy-third system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The seventy-fourth system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The seventy-fifth system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The seventy-sixth system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The seventy-seventh system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The seventy-eighth system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The seventy-ninth system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The eightieth system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The eighty-first system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The eighty-second system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The eighty-third system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The eighty-fourth system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The eighty-fifth system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The eighty-sixth system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The eighty-seventh system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The eighty-eighth system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The eighty-ninth system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The ninetieth system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The ninety-first system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The ninety-second system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The ninety-third system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The ninety-fourth system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The ninety-fifth system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The ninety-sixth system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The ninety-seventh system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The ninety-eighth system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The ninety-ninth system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment. The hundredth system shows a treble and bass staff with a trill and a continuous eighth-note accompaniment.

*) Let op de uitvoering van de dubbelslag na de noot, wanneer deze noot door een stip wordt gevolgd!

198. *Allegro*

TRILLER VOOR-OEFENING

Een triller is op de mandoline zeer moeilijk uitvoerbaar. De betreffende vinger moet zeer snel neergezet, en weer opgelicht worden, hetgeen na eenige oefening binnen niet te langen tijd bereikt kan worden. De moeilijkheid is echter gelegen in het feit, dat elk der plectrum-slagen (die elkaar bij een triller ongeveer even snel opvolgen als bij tremolo) precies gelijk moet komen met het neerzetten en oplichten van den vinger en dat de snelheid van beide bewegingen (van plectrum en vinger) precies even groot moet zijn. Feitelijk moet het neerzetten en oplichten van den vinger een bijna ondeelbaar oogenblik vroeger komen dan de aanslag van het plectrum.

De volgende oefeningen zijn bedoeld als voor-oefeningen voor het uitvoeren van trillers en moeten zoo snel mogelijk worden gespeeld, waarbij er bijzonder op gelet moet worden, dat alle tonen helder klinken; zodra er tusschen vinger (van de linkerhand) en plectrums slag ongelijkheid optreedt, moet men het tempo weer iets langzamer nemen en geleidelijk weer opvoeren.

199.

200.

tellen: 1- 2- 3- 4- 1- e- 2- e- 3- e- 4- e-

201.

*) Groepen van 5 gelijkwaardige noten met een gezamenlijke waarde van 1 tel heeten: kwintolen en komen in deze oefening op den vierden tel van elke maat voor.

DE VIERDE POSITIE

202.

G-snaar D-snaar A-snaar E-snaar

vinger: 1 2 3 4 1 2 3 4 1 2 3 4 1 2 3 4

vakje: 7 9 10 12 7 9 10 12 7 8 10 12 7 8 10 12

G-snaar D-snaar A-snaar E-snaar

vinger: 1 2 3 4 1 2 3 4 1 2 3 4 1 2 3 4

vakje: 7 9 10 12 7 9 10 12 7 8 10 12 7 8 10 12

12 10 8 7 12 10 8 7 12 10 9 7 12 10 9 7

203. G-snaar

D-snaar

A-snaar

E-snaar

204. a D gr. t.

b E gr. t. (met 4 kruisen)
Es gr. t. (met 3 mollen)

205.

206. Allegro
ben marcato

legato (gebonden)

*) Ben marcato beteekent: goed gemarkeerd; elke noot (♩) wordt krachtig en los van de volgende getremoleerd (denk aan de 2/2 maat ♩).

1E 2E 3E 4E POSITIE

GIPSY RONDO

Presto

JOS. HAYDN

DE VIJFDE POSITIE

finger:

vakje:

G-snaar

finger:

vakje:

D-snaar

finger:

vakje:

A-snaar

finger:

vakje:

E-snaar

209.

vinger: 1 2 3 4 1 2 3 4 1 2 3 4 1 2 3 4

vakje: 9 10 12 14 9 10 12 14 8 10 12 14 8 10 12 13

G-snaar D-snaar A-snaar E-snaar

4 2 2 1 A-snaar 4 3 2 1 D-snaar 4 3 2 1 G-snaar

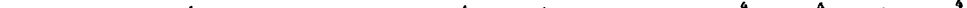
13 12 10 8 14 12 10 8 14 12 10 9 14 12 10 9 9

210.

D- snaar

1 2 1 2 3 2 3 4 3 2 3 2 1 2 3 4 3 4 3 2 1 3 2 4 3 4 2 3 1 4 2 3 1

A- snaar

E- snaar

211. E gr. t.

212. Es gr. t.

213.

214. Tempo di valse

1e 2e 3e 4e 5e POSITIE
TYROLIENNE

215.

ETUDE

MAZAS

216. *Andante* *mf*

*) 4e corde

(tel: 1 e 2 e -)

dim. *p*

*) 4e corde = op de vierde (G)-snaar.

4e corde -----

In Oefening 217 komen voor het eerst trillers voor; de uitvoering is onder de oefening aangegeven.

Het tweede gedeelte van deze mazurka (oorspronkelijk Poolsche dans in 3/4 maat) bestaat uitsluitend uit triolen, die op bijzondere wijze moeten worden uitgevoerd. Elke triool bestaat uit 2 verschillende noten; de eerste noot is melodie en de twee volgende (zelfde) noten zou men begeleiding kunnen noemen. Daarom moet elke eerste noot eenigszins op den voorgrond treden. De vingers voor beide verschillende noten moeten gelijktijdig op de snaren worden gezet (letter A). De eerste noot wordt met neerslag gespeeld; daarna wordt het plectrum niet opgelicht, doch in dezelfde richting over de volgende snaar *gestreken*; men strijkt dus het plectrum over de A- en E-snaar; de derde noot van elke triool wordt vervolgens opslag gespeeld. Men maakt dus niet drie bewegingen met het plectrum, doch twee; een neerslag, waarbij eerst de A- en dan de E-snaar wordt geraakt en daarna een opslag voor de derde noot van de triool.

Bij letter B, waar de melodie-tonen op de E- en de andere op de A-snaar liggen, is de beweging omgekeerd; om de eerste twee noten te spelen, waarvan de eerste op de E-snaar ligt, strijkt men het plectrum met opslag over de E- en A-snaar en speelt de derde vervolgens met neerslag.

MAZURKA

217.

mf cresc.

mf cresc.

mp

f

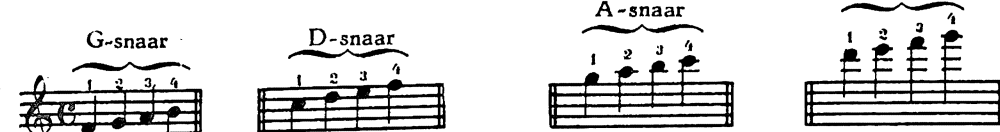
dal S al S e poi d. C. al fine
(herhalen van S tot S en vervolgens van het begin tot fine)

trém.

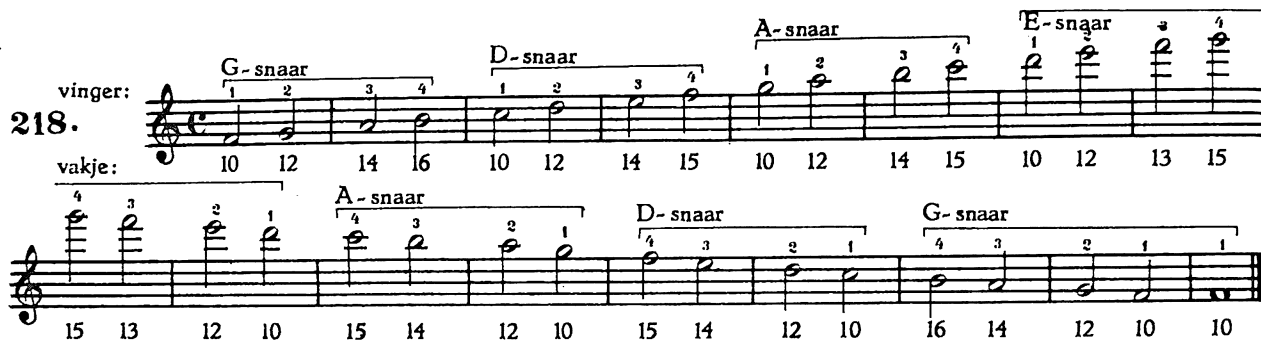
DE ZESDE POSITIE

Bij het spelen van de oefeningen in de 5e positie zal men reeds hebben opgemerkt, dat de toon van de noten, welke op de D- en G-snaar in 't 12e vakje of hoger worden gegrepen, niet bijzonder welluidend, en zelfs niet altijd geheel zuiver is. Grijpt men bijv. B in het 9e vakje op de D-snaar, dan zal deze voller van klank zijn en ook zuiverder klinken, dan wanneer men dezelfde B in het 16e vakje op de G-snaar grijpt. Daarom worden de hoogere posities op de D- en G-snaar alleen bij uiterste noodzaak gebruikt en is het uitsluitend volledigheidshalve, dat hier enkele oefeningen volgen, waarin de 6e en 7e positie ook op de D- en G-snaar voorkomt.

DE ZESDE POSITIE

vinger:

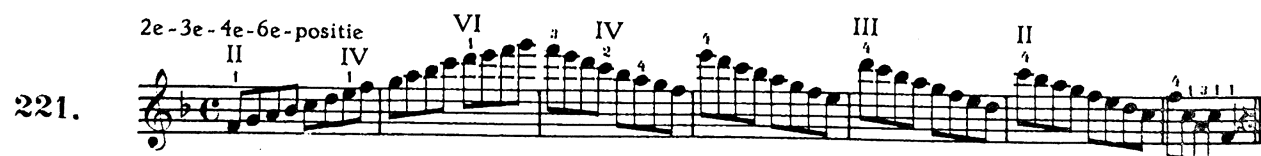
vakje:

218.

219. *Andantino* *mf*

d. C. al Fine

220.

221.

222. *le-3e-6e-positie*

223.

DE ZEVENDE POSITIE

vinger: *G-snaar* 1 2 3 4
vakje: 12 14 16 17

vinger: *D-snaar* 1 2 3 4
vakje: 12 14 15 17

vinger: *A-snaar* 1 2 3 4
vakje: 12 14 15 17

vinger: *E-snaar* 1 2 3 4
vakje: 12 13 15 17

224. vinger: *G-snaar* 1 2 3 4
vakje: 12 14 16 17

vinger: *D-snaar* 1 2 3 4
vakje: 12 14 15 17

vinger: *A-snaar* 1 2 3 4
vakje: 12 14 15 17

vinger: *E-snaar* 1 2 3 4
vakje: 12 13 15 17

17 15 13 12 17 15 14 12 17 15 14 12 17 16 14 12 12

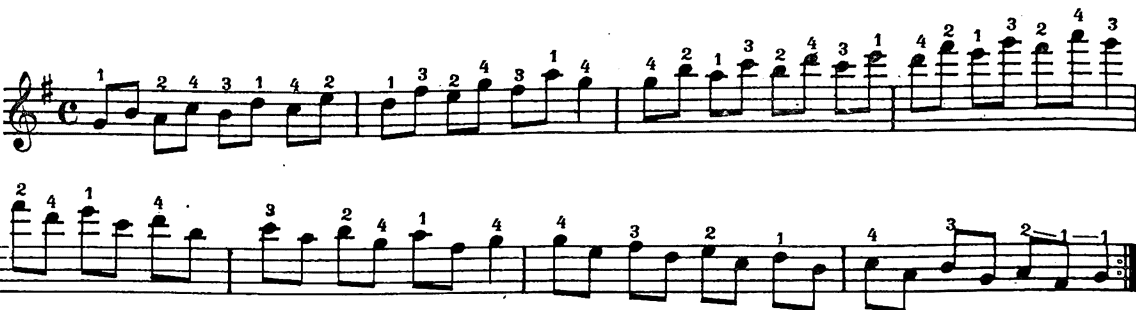
Andante

225. *p*

mf

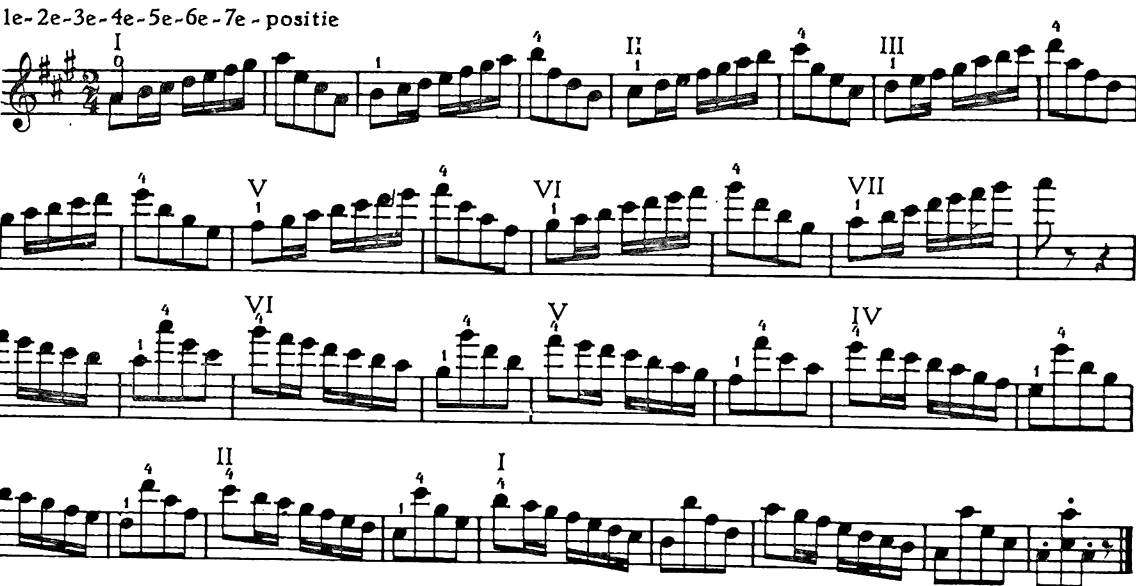
fine

d. C. al fine

226.

227.

228.

229.

TOONLADDERS (OVER 2 EN 3 OCTAVEN) EN ACCOORDEN

Dagelijksche studie van deze toonladders en accoorden (elke toonladder vele malen ononderbroken herhalen) bevordert de technische vaardigheid in belangrijke mate en is daarom — ook nadat deze methode met goed resultaat is doorgewerkt — zeer aan te bevelen.

Men spele elken dag een paar andere toonladders, totdat ze allen aan de beurt zijn geweest en beginne dan weer met de eersten.

230.

A kl. t.

III 1 V 1 VII 1 V 2 III 2 I 2

G gr.t.

III 1 VI 1 III 3 I 2

E kl.t.

IV

I₃

D gr. t.

III 1

I 2

B kl.t.

VII

A gr. t.

III V VII V III I 3

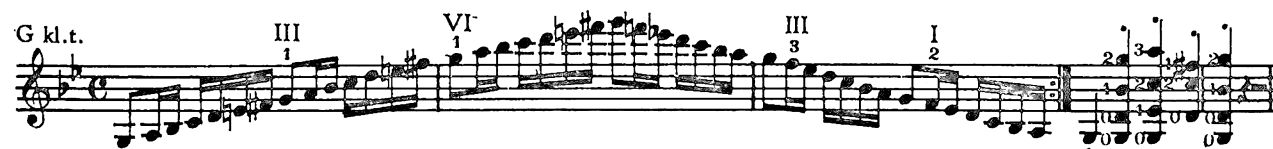
Fis kl.t.

1 III 1 V III I 2

E gr.t.

IV 1 I 3

Cis kl.t.

As gr. t. III 1 V 1 VII 1 V 2 III 2 I 2

F kl. t. III 1 V 1 III 2 I 2

Des gr. t. III 1 I 2

Bes kl. t. III 1 I 2

Ges gr. t. III 1 VI 1 III 3

Es kl. t. IV 1 I 3

ARPEGGIO

Arpa is harp; arpeggio beteekent harpachtig. Arpeggio-accorden zijn accorden, die worden uitgevoerd als op de harp; de verschillende tonen van het accoord worden niet gelijktijdig, doch direct na elkaar aangeslagen, te beginnen met den laagsten toon. Deze wijze van uitvoering (arpeggio) wordt aangeduid door een zig-zag-lijn voor de noten van het accoord geplaatst. In plaats van het plectrum zo snel mogelijk over de snaren te strijken, moet dit iets minder snel geschieden, zoodat men de verschillende tonen wel onmiddellijk na elkaar, maar toch nog even afzonderlijk hoort. (Oefening 231).

Bij gebroken accorden komen de verschillende tonen ook na elkaar; doch hebben elk een bepaalde notenwaarde (bijv. triolen, zestienden, sextolen enz.). Deze accorden kwamen reeds in verschillende voorgaande oefeningen voor (Oef. 60 en 171). Wanneer de verschillende tonen van een gebroken accoord op verschillende snaren liggen, dan kunnen deze accorden ook „arpeggio” worden uitgevoerd, zooals in de oefeningen 232 en 233 het geval is; in 232 liggen de tonen op drie- en in 233 op vier snaren. Het plectrum moet luchtig over de snaren glijden, waarbij de rechterhand bij elke neer- en opstreek een eenigszins wikkende beweging maakt. De tonen moeten elkaar snel, doch regelmatig opvolgen; tusschen de neer- en opstreek mag geen rust worden gehoord.

231.

Fine

d. Cal fine

Moderato

232.

232.

Musical score for exercise 232, featuring a treble clef, key signature of one sharp (F#), and 2/4 time signature. The tempo is marked "Moderato". The score consists of two staves. The first staff has a treble clef and a key signature of one sharp. The second staff has a treble clef and a key signature of one sharp. The tempo is marked "Moderato". The score includes various musical notations such as notes, rests, and slurs.

Fine

riten.

d. C. al Fine

Moderato

233.

233.

Moderato

CADENSEN

Een cadens bestaat uit een reeks kleine noten, welke in den regel snel worden uitgevoerd en waarbij geen maatverdeling is aangegeven, zoodat de solist (in het orkest wordt een cadens slechts door één speler uitgevoerd) geheel naar eigen opvatting en smaak kan handelen en zijn meerdere of mindere virtuositeit toonen. Cadensen komen meestal voor tusschen twee deelen of aan het slot van sommige toonstukken.

234.

(Melodie) Cadens (Melodie) enz.

(Melodie) Cadens (Melodie)

TREMOLO OVER DRIE EN VIER SNAREN

Tremolo over 3 en 4 snaren komt slechts bij uitzondering voor en vereischt zeer veel studie; het plectrum moet lichtig worden vastgehouden en het tremolo een weinig boven den toets uitgevoerd. Men lette vooral op de fingerzetting.

ANDANTE RELIGIOSO

235

p *mf* *cresc.* *p* *rall.* *pp*

più mosso

PIZZICATO

Pizzicato beteekent: getokkeld. Het komt veel voor bij strijkinstrumenten; de snaren worden dan met een vinger van de rechterhand aangeslagen. In mandolinmuziek komt het zelden voor. De snaren worden met den middelvinger van de rechterhand opwaarts aangeslagen, terwijl men het plectrum als gewoonlijk tusschen duim en wijsvinger houdt, om na een gedeelte pizzicato, direct en zonder haperen het plectrum weer te kunnen gebruiken. Pizzicato-gedeelten worden aangegeven met *pizz.*; moet het plectrum weer gebruikt worden dan wordt dat aangeduid met: *penna* (plectrum).

MELODIE MET BEGELEIDING

Een getremoleerde melodie met staccato-begeleiding kan op verschillende manieren worden uitgevoerd. De melodie wordt getremoleerd en de staccato-begeleiding kan pizzicato met de linkerhand worden gespeeld; men gebruikt hiervoor een vinger, die op het oogenblik vrij is. Bijvoorbeeld: melodie is B met den eersten vinger op de A-snaar; terwijl deze noot getremoleerd wordt moet de losse D-snaar pizzicato worden aangeslagen; alleen de wijsvinger is in gebruik, zoodat men de losse D-snaar naar believen met den 2en of 3en vinger kan aanslaan. Moet bij dezelfde getremoleerde B de G met den 3en vinger op de D-snaar *pizz.* worden uitgevoerd, dan blijft alleen de 4e vinger hiervoor over, daar de eerste wordt gebruikt voor de melodie-B en men met den 2en vinger de D-snaar achter de G (3e vinger) zou raken.

Meer effectvol en minder moeilijk is het, de staccato-begeleiding ook met het plectrum uit te voeren; de melodie wordt ononderbroken getremoleerd en onder het tremolo wordt de staccato-noot met een snelle uitwijkende beweging van het plectrum éénmaal geraakt, zonder dat het tremolo hapert. Bij goede uitvoering, welke eenige studie vereischt, verkrijgt men een aardig effect, dat den indruk verwekt, alsof er door twee mandolinisten op twee instrumenten wordt gespeeld.

SCHERZO

236.

The musical score consists of five staves. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 2/4 time signature. It starts with a forte (*f*) dynamic and a tremolo (*trem.*) marking. The melody is played with the first finger (I). The accompaniment is played with the second and third fingers (II, III). The second staff continues the melody and accompaniment, with a piano (*p*) dynamic and a pizzicato (*pizz.*) marking. The third staff features a mezzo-forte (*mf*) dynamic and a pizzicato (*pizz.*) marking. The fourth staff includes a piano (*p*) dynamic and a pizzicato (*pizz.*) marking. The fifth staff ends with a *Fine* marking and a *d. C. al Fine* instruction.